ProARME

Anul I ● Nr. 2 ● Iulie 2009

Revistă trimestrială de cultură militară și patriotică

Patria este norodul, iar nu tagma jefuitorilor (T. Vladimirescu)

6

Raportul "agentului secret"

14

"Războinicii" pierd teren?

16

Odiseea unei flote

Comentariul ediţiei

Am fost şi vom fi!

de dr. George Coandă

Când, în ultima parte a celui de Al Doilea Război Mondial, am înţeles că **Hitler** are zilele numărate, am avut înţelepciunea – pe care ungurii n au avut o – să ne retragem şi să tratăm. Mareşalul a angajat contacte secrete cu aliaţii – reiterez informaţia – în câteva mari capitale ale lumii. **Molotov** i a receptat mesajele şi i a promis condiţii acceptabile pentru România. Fiecare om are, însă, deasupra sorţii sale şi o stea nefastă. A avut o şi mareşalul. Dar cel care gândise, ca eminent strateg, victoriile româneşti din Moldova în iulie şi august 1917 şi ofensiva neînfrântă din 1919 spre Budapesta, era acum părăsit şi înfrânt. El nu a înţeles că, în politica diferitelor imperialisme, nu este loc de cavalerism. Şi a pierdut. Oricum, la 23 august 1944, România nu era învinsă. Ea a întors – aşa cum am mai spus undeva – cătarea armelor sale spre Berlin. A ieşit neînvinsă de pe un front şi a intrat ferm pe un altul, a dat jertfe şi a biruit. Dar i s-au furat, în chip laş, meritele. Fusese, ca şi în august 1939, vândută, de astă dată de aliaţii săi fireşti, acum atât de nefireşti în trădarea lor; mai ales de Marea Britanie şi Statele Unite. Noi am înaintat până la porţile Pragăi şi ale Vienei, am scurtat considerabil durata holocaustului mondial, am fost primiţi pretutindeni ca eliberatori, sângele nostru a fost sorbit de câmpiile Ungariei, de dealurile şi munţii Cehoslovaciei şi Austriei de Nord şi ne-am ales – cu ce credeţi? – cu tifla în nas. Nu este o figură de stil, este o realitate atât de dureroasă, încât şi astăzi, deşi au trecut, iată, exact 65 de ani, ne picură amărăciunea în suflet. Stranii ironii are istoria! Dar desfid însă pe oricine cutează a spune că 23 august nu înseamnă nimic pentru poporul român. Înseamnă, aşa cum 25 august, acelaşi an, înseamnă pentru francezi eliberarea Parisului. Şi nu au de gând să şi o şteargă din istorie.

Şi, totuşi, cât de contradictoriu s a vădit a fi fost Kremlinul în atitudinile sale faţă de România. Iată două mostre ale labilităţii sale politice. Şi vă veţi da seama că n a jucat niciodată cinstit. La 12 septembrie 1944, în Convenţia de armistiţiu, întocmită cu acordul Marii Britanii şi al Statelor Unite, România a fost taxată drept ***stat inamic înfrânt***, de aici decurgând un şir întreg de clauze oneroase pentru un popor şi aşa istovit de vicisitudinile războiului. Dar, la 6 iulie 1945, în Decretul Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. – de decorare cu ordinul „Victoria" a regelui **Mihai I** – se recunoaşte fără nici un dubiu: ***Pentru actul curajos al cotiturii hotărâte a politicii României spre ruptura cu Germania şi alinierea cu Naţiunile Unite,în clipa când încă nu se precizase clar înfrângerea Germaniei*** (deci, nici a României – n. n.)**, *Majestatea Sa Mihai I, Regele României, se decorează cu Ordinul Victoria.*** Semnează preşedintele prezidiului, **Mihail Kalinin**. Să nu-ţi vină să crezi, nu-i aşa? Ori înfrânţi, ori nu? Înfrânţi nu, o ştiau şi sovieticii, dar noi le încurcasem de-a binelea socoteala pe frontul de sud şi asta n-au prea înghiţit-o uşor. Ar fi trebuit să recunoască faptul că le deschisesem calea spre Berlin, prin Carpaţi, Budapesta şi Viena. Ei bine, ar fi fost prea mult pentru orgoliul lor trufaş de mare putere.

Se pot discuta amănuntele – aspecte, implicaţii, poziţii –, însă nu se poate nega **momentul istoric** fundamental **23 august 1944**. Ar fi o neiertată lipsă de viziune – ca să nu spun orbire – asupra unui eveniment cu semnificaţii cruciale. Că a urmat armistiţiul din septembrie 1944, dictat de Moscova şi sancţionat prompt de Washington şi de Londra, că am fost forţaţi să declarăm şi să semnăm o înfrângere inexistentă şi absurdă, că ni s-au impus dramatice despăgubiri de război, că am suportat, până în mai 1958, cizma trupelor sovietice pe trupul ţării, dar le-am trimis acasă dăruindu-le flori de liliac, acum toate acestea nu ştiu dacă mai contează – într-adevăr, ne-am chinuit, ne-am umilit, ne-am încrâncenat – atât timp cât am ştiut să fim noi înşine, să rezistăm şi să reînviem pe lunga punte a suspinelor şi a totalitarismului comunist, vreme de o jumătate de veac. Da, am fost şi-om fi!

Bucureşti, 1945. "Pandurii" de la 1943, trădători sau patrioţi? Istoria ezită, încă, să se pronunţe

Fototeca: **ProARME**

ProARME
Revistă de cultură militară şi patriotică

ISSN 2065-9903

Fondator: Bogdan DIDESCU
Redactori: Karola KIM
Marius VASILE
Tehnoredactare: Maria NEDELCU
Corectură: Rheea DELFI

Adresa redacţiei:
Oraş Fieni, str. Podişorului Nr. 8, Jud. Dâmboviţa
Cod 135100

E-mail: *pro.arme@yahoo.com*
Telefon mobil: 0788.144.910

Asul
Alexandru ŞERBĂNESCU

Foto:
Sorin TULEA

Se permite orice reproducere cu citarea sursei. Răspunderea juridică aparţine semnatarilor articolelor. Manuscrisele nu se înapoiază şi nici nu se publică dacă nu sunt interesante din punct de vedere istoric, militar sau cel puţin literar. Sunt avute în vedere cu prioritate materialele culese deja în fontul *Times New Roman*, caracter 14, preferabil cu diacritice.

Profesorul **Mihai Stan**,
preşedintele Societăţii Scriitorilor Târgovişteni:

Ierarhiile literare sunt partizane, depinde sub ce steag te aliniezi

Interviu de Dan Gîju

Ca orice scriitor care se respectă, şi care intuieşte perfect valoarea cuvântului scris, editorul Mihai Stan, pe care nu mă pot lăuda că îl cunosc încă bine, nu mi-a răspuns decât la prima întrebare direct, faţă în faţă (imprimată prompt în memoria... laptopului), după care, invocând una-alta, m-a rugat să-i las întrebările şi să-i îngădui câteva zile, maximum două săptămâni, până revine din concediu. I-am îngăduit aproape un an. Ca să-mi spună la un moment dat, când am devenit ceva mai insistent, că a răspuns atât de..., în fine, nu-mi mai amintesc exact ce adjectiv a folosit, dar numai bine că nu mai poate recupera materialul din computerul de la birou. „Nu ştiu ce-au făcut băieţii ăştia (băieţii angajaţi la editură, nişte studenţi tare simpatici şi amabili, n. m., D. G.), că nu mai dau de el! Da' stai liniştit, că-l găsim noi!" Şi bineînţeles că l-a găsit, dar numai după ce i-am mai transmis o dată întrebările. Cu tot cu răspunsul acordat atunci, prima oară, la întrebarea din deschidere. Pe care, trebuie să recunosc cinstit, nu l-a modificat în mod decisiv.

– Stimate domnule Mihai Stan, întrebându-l odată pe un confrate scriitor, om cunoscut aici în urbea noastră, de ce nu mai trece pe la şedinţele SST, mai ales că acum, graţie Consiliului Judeţean, avem sediul nostru, mi-a spus că SST-ul s-a transformat într-un fief al securiştilor şi al colaboratorilor lor şi că adevăraţii scriitori târgovişteni sunt în cu totul altă tabără. A spus-o cu atâta convingere, chiar cu încrâncenare, că n-am îndrăznit să-i cer detalii. Am zis că o să i le cer altădată, dar n-am mai apucat, întrucât amicul nostru a trecut dincolo, unde, cum scrie în cărţile sfinte, „nu există nici întristare, nici suspin". L-am întrebat pe altul, apoi, scriitor relativ important pentru un oraş ca al nostru, cu bune cronici în revistele literare, crezând că-mi va spune acelaşi lucru, dar nu, acesta mi-a argumentat cu altceva, anume că sunt atâtea nulităţi în această societate încât, dacă el ar călca pe-aici, s-ar simţi compromis. Ei, bine, care este răspunsul dumneavoastră, în calitate de preşedinte al SST, la aceste săgeţi inamicale, e drept, dar pe care nu le putem pune doar pe seama invidiei mioritice, a ignoranţei sau chiar a... prostiei omeneşti?

– *Caeci censares raro discernumt colares*... Adică, într-o traducere liberă a acestei maxime latineşti, veche de mai bine de 1500 de ani, criticii nepricepuţi nu disting nuanţele. Aici eu i-aş substitui pe nepricepuţi cu invidioşii. Nişte invidioşi de specie modificată, clonată cu genele narcisismului patologic. Literaţi, totuşi... Cine sunt aceştia? La origine, mai toţi sunt foşti şi actuali lefegii în cultură obişnuiţi să dirijeze de la înălţimea postului mersul culturii scrise mai ales, prin programe şi directive venite de sus. Să nu ne îmbătăm cu apă rece: după ’90 de la MCC în jos „structurili" au rămas bine-mersi. Ei bine, apariţia unei entităţi independente gen Societatea Scriitorilor Târgovişteni le-a căzut greu... O dovadă: imediat ce s-a aflat de constituirea SST unul dintre contestatori (de altfel fost secretar UTC, trimis de Partid, din uzină la facultate) alerga cu o listă căutând ca semnatari scriitori sau aşa-zişi „oameni de cultură şi odihnă" prin care se protesta la USR cerându-se să se desfiinţeze asociaţia abia înfiinţată. Să fim serioşi domnule **Gîju**, când SST numără peste 125 de membri cu carnet din Dâmboviţa, Argeş, Prahova, Ialomiţa, Bihor, Republica Moldova, Serbia, securiştii ăştia care au creat-o ar fi de invidiat mai ceva ca Pacepa. S-a dovedit că „amicul" despre care amintiţi nu era străin de ochiul şi timpanul. De altfel ştiţi că cei mai vocali, vezi mass-media, după ’90 au fost tocmai astfel de inşi.

Mihai Stan (n. 9 iulie 1943, Bucureşti), prozator, istoric şi critic literar, ziarist, editor, fost profesor titular de limba şi literatura română. Fondator al editurii „Bibliotheca" din Târgovişte (1997), al cărei director-proprietar este. Redactor-şef fondator al revistei „Limba şi literatura română" a Inspectoratului Şcolar Judeţean Dâmboviţa (1998). Redactor-şef fondator al revistei lunare de cultură „Litere", ce apare la Editura "Bibliotheca", prin efortul financiar parţial şi logistic al acesteia (din 2000). Secretar al Academiei Internaţionale „Mihai Eminescu" din Bucureşti (româno-indiană, 1987) şi vicepreşedinte al Asociaţiei Culturale Româno-Indiene (2004). Preşedinte fondator al Societăţii Scriitorilor Târgovişteni (2005), membru al Uniunii Ziariştilor Profesionişti din România (1999). **Opera**: *Clone* (roman, 2003); *Paradis* (roman, 2004); *Destin într-un timp dogmatic. Ion Gavrilă în dialog cu Mihai Stan* (2005); *Lecturi empatice* (2006); *Rătăcirile unui caligraf. Mircea Horia Simionescu în dialog cu Mihai Stan* (2006); *Ieşirea din Paradis* (roman, 2007) ş. a.

Răutate sau, ca să vă citez, prostie omenească?! Cred că e vorba aici, de un narcisism uşor atins de paranoia fiindcă admiraţia patologic-exagerată pentru propria operă n-are temei decât poate în basmul lui **Andersen** cu împăratul. Când SST are printre membrii săi scriitori de marcă a căror valoare au atestat-o nu critici de două parale, ci istoriile literare, ca **Mircea Horia Simionescu**, **Barbu Cioculescu**, **Alexandru George**, **Corin Bianu**, **Henri Zalis**, **Mihai Cimpoi**, **Mircea Constantinescu**, **Radu Cârneci**, **George Anca**, **Corin Bianu**, **Mircea Anghelescu**, **Adrian Georgescu**, **Liviu Grăsoiu**, **Nicolae Scurtu**, **Iulian Filip**, **Vasile Romanciuc**, **Nicolae Dabija** sau **Tudor Cristea**, **Mihai Stan**, **Dumitru Ungureanu**, **Daniela Olguţa Iordache**, **Nicolae Neagu**, **George Coandă**, **Victor Petrescu**, **Grigore Grigore**, **Florea Turiac**, **Emil Stănescu**, **George Toma Veseliu**, **Ion Mărculescu**, **Niculae Ionel** ş. a., ş. a. Şi nu în ultimul rând **Dan Gîju**! Când există „Litere. Revistă lunară de cultură a Societăţii Scriitorilor Târgovişteni", considerată de criticii literari printre primele 5-6 reviste literare din ţară, o publicaţie intrată în al 10-lea an de existenţă, cu peste 110 numere apărute, să vorbeşti despre nulitate e numai prostie... Întrebarea dumneavoastră conţine o mică eroare, totuşi: nu Consiliul Judeţean – de altfel total dezinteresat de „cultură" – ne-a oferit spaţiul, ci domnul **Iulian Furcoiu**, fostul primar al Târgovişteii.

– Considerând această problemă lămurită şi având în vedere experienţa dumneavoastră indiscutabilă la conducerea unei reviste destul de cunoscută în mediile literare naţionale, aţi putea să faceţi o caracterizare a ceea ce înseamnă literatura târgovişteană la ora de faţă? Raportându-vă, m-ar interesa, la ceea ce a reprezentat cândva „Şcoala de la Târgovişte"... Cât de mare este prăpastia valorică?

– Nu există nicio prăpastie, decât în imaginaţia unora. Să etichetezi drept „nulităţi", termen drag unui anume kulturnik, nişte scriitori, este ca şi cum, păstrând proporţiile, cineva ar decreta desfiinţarea diviziilor B, C, D şi câte or mai fi fiind ele, pe motiv că nu se ridică la nivelul celor din liga naţională de fotbal. Numai că, adesea, în Cupa României, echipe de care nimeni nu prea a auzit administrează câte o bătaie soră cu moartea granzilor. Şi păstrând paralelismul, ţineţi cont de faptul că ierarhiile literare sunt partizane, depinde sub ce steag te aliniezi. Recenta „Istorie..." a lui **N. Manolescu** omite voit nume mari ale literaturii române acordând generos pagini oamenilor de casă. Fiindcă pentru SST cea mai de preţ cucerire este independenţa la care nu vrem să renunţăm acceptând uniforma propusă, atacurile, cele mai multe alimentate de cei 5-6 autodeclaraţi elitişti târgovişteni (ei rămânând totuşi în cel mai fericit caz cel mai mare poet, prozator, critic... al judeţului) sunt frecvente, tot mai frecvente. Asta înseamnă că existăm, că „granzii" văd un oarece pericol în descentralizarea de altfel normală. Numai la noi continuă să agonizeze o rămăşiţă a comunismului, USR.

Despre literatura dâmboviţeană a SST-ului este bine să vorbească alţii.

LITERE

REVISTĂ LUNARĂ DE CULTURĂ
A SOCIETĂŢII SCRIITORILOR TÂRGOVIŞTENI
Anul X, Nr. 5-6(110-111) – mai-iunie 2009

Eminescu azi

Vă propun un citat din *Dicţionarul general al literaturii române* editat de Academia Română la iniţiativa marelui om de carte, academicianul **Eugen Simion**: *„Litere" a reuşit să coaguleze un grup de autori legaţi de spaţiul dâmboviţean, de la reprezentanţii Şcolii de la Târgovişte până la generaţiile mai noi, şi s-a impus prin valoarea materialelor publicate, prin fermitatea şi caracterul avizat al opiniilor, dar şi printr-un mod elegant de a polemiza. Legând prezentul de trecut, "Litere" aspiră, aşa cum sună titlul unei rubrici, să realizeze o "şcoală dâmboviţeană"* (Academia Română, *Dicţionarul general al literaturii române*, Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti, 2006, vol. IV L/O, p. 76-77).

– De fapt, care sunt scriitorii de forţă (nu neapărat cei care îşi achită conştiincios cotizaţiile la SST) pe care contează literatura târgovişteană la acest început de mileniu? În acest sens, vă rog să argumentaţi fie şi printr-o caracterizare de câteva cuvinte a fiecărui exemplu pe care-l identificaţi.

– Îmi cereţi un lucru dificil – să fac clasamente. Fiindcă, la urma urmelor, editorul comite un act de critică literară prin însăşi selecţia prezentă în apariţiile editoriale voi enumera selectiv pe acei autori târgovişteni care au fost premiaţi pentru volumele lor, multe lansate la Târgul de Carte *Gaudeamus* în 2007-2008, de SST, volume apărute la Editura *Bibliotheca* pe care am înfiinţat-o în urmă cu 12 ani, sau la Grupul Editorial *Bibliotheca&Marcona*, partener oficial al SST: **Barbu Cioculescu**, **Mircea Horia Simionescu**, **Mihai Cimpoi**, **Dan Gîju**, **Mircea Anghelescu**, **Ion Mărculescu**, **George Coandă**, **Grigore Grigore**, **Florea Turiac**, **Corin Bianu**, **Victor Petrescu**, **Nicolae Scurtu**, **Dumitru Ungureanu**, **Victor Negulescu**, **Emil Stănescu**, **George Toma Veseliu**, **Henri Zalis**, **Tudor Cristea**, **Mihai Gabriel Popescu**, **Daniela Olguţa Iordache**, **Constantin Voicu**, **Florentin Popescu**, **Iulian Filip**, **Nicolae Neagu**. Desigur, mulţi alţii şi-au tipărit cărţile la alte edituri.

– Observ şi apreciez eforturile dumneavoastră – şi ale colaboratorilor dumneavoastră apropiaţi – de a impune SST-ul cel puţin în plan regional, chiar internaţional... Cât de mari sunt şansele să reuşiţi ceea ce v-aţi propus? Şi cât de convenabile sunt eventualele compromisuri? De pildă, compromisurile cu lumea politică. Cu puterea locală, mai concret.

– Ne-am îndreptat întâi spre Republica Moldova. Avem nenumărate proiecte comune: membri ai SST publică frecvent în „Viaţa Basarabiei", „Moment poetic", „Literatura şi arta" reviste din Chişinău. Scriitorii din Basarabia publică în „Litere" sau „Armonia" – reviste ale SST (**Mihai Cimpoi**, **Iulian Filip**, **Ianoş Ţurcanu**, **Vasile Romanciuc**).

Acestora li s-au alăturat, începând din 2001, 60 de poeţi ale căror versuri au apărut în rubrica lunară „Poezia Acasă" a poetului basarabean **Iulian Filip**. Ca efect imediat, Editura *Bibliotheca* a publicat „Poezia Acasă. Poeţi basarabeni contemporani", o antologie aflată la a doua ediţie în 2007 – Premiul II pentru cea mai citită carte a anului la Salonul Internaţional de Carte Chişinău 2008. Acad. Mihai Cimpoi (preşedintele juriului la „Moştenirea Văcăreştilor", ediţia a 40-a, 2008) a apărut cu câteva cărţi despre scriitori clasici dâmboviţeni: „Prometeu şi Pandora", „I. H. Rădulescu – Panhymniul Fiinţei". SST prin scriitorii săi a contribuit la dotarea cu carte a bibliotecii „Târgovişte" din Chişinău înfiinţată de un grup de oameni politici şi scriitori târgovişteni.

Recent, SST a publicat o antologie de poezie sub titlul „Târgovişte-India. Antologie poetică" plătită din contribuţiile (cotizaţiile) noastre. Sunt în proiecte alte antologii bilingve, unele sunt cu bunul de tipar dat: Târgovişte-Târgovişte (Bulgaria), Târgovişte-Sankt Petersburg, Târgovişte-Italia. Ne izbim însă de indiferenţa „lumii politice", cum o numiţi, care a reuşit doar să demoleze relaţiile culturale cu Republica Moldova, de-acum ne trebuie viză. Chiar şi celor cinci târgovişteni membri ai Uniunea Scriitorilor din Moldova. Cinci scriitori din Chişinău în frunte cu academicianul **Mihai Cimpoi**, preşedintele Uniunii Scriitorilor din Moldova, sunt membri ai SST. Compromisuri cu lumea politică, cu puterea locală?! Glumiţi! Ba da, există: SST contribuie enorm la propăşirea culturii scrise în Dâmboviţa, în schimb politicienii, autorităţile ne dau, ca sprijin material şi logistic (şi aici se simte mâna „elitiştilor")... nimic

– În fine, domnule Mihai Stan, nu am uitat că dialogul nostru are loc în contextul în care SST-ul tocmai a marcat editarea a 100 de numere ale revistei care o reprezintă, respectiv *Litere*. Ce gânduri, ce planuri, ce cuvinte de mulţumire, sau poate că de regrete aveţi?

– Corect „Litere. Revistă lunară de cultură a Societăţii Scriitorilor Târgovişteni". Să atingem 200 de numere! Să depăşim graniţele ţării (avem deja o subredacţie la Chişinău la USM – **Iulian Filip**, **Vasile Romanciuc** şi la Primăria Capitalei – **Ianoş Ţurcanu**). Şi când te gândeşti că acei acerbi contestatori ai SST şi ai ***Litere***-lor au iniţiat, hăt cu ani în urmă, o revistă care după 3-4 numere a sucombat?! Şi atât... Mulţumiri se cuvin colaboratorilor, mulţi dintre aceştia neremuneraţi, Editurii *Bibliotheca* unde apare revista, în primele cinci luni ale lui 2009, noul Consiliu Judeţean a retras cei 1000 de lei pe care vechiul consiliu îi aloca din 2001 (***Litere***-le au apărut în aprilie 2000) revistei, probabil şi la *lobby-ul* acelor mari scriitori de talie internaţională ce şi-au făcut un ţel al vieţii din lupta cu scriitorii de la SST. Ştiţi vorba cu nu mor caii când vor câinii?! „Litere", SST-ul, „Armonia" (care prevăd că va muri odată cu înlăturarea doamnei **Viorica Arghir** de la Comisia pentru Cultură), Salonul literar al SST (lunar, ajuns la ediţia a 35-a) sunt atât de evidente, încât iscoadele, caii-troieni trimişi de vigilenţii antisecurişti, descoperind realitatea au rămas ca membri activi ai SST.

Regrete?! Faptul că singura revistă de cultură a judeţului se zbate să existe fără nici cel mai mic sprijin material de la Consiliul Judeţean Dâmboviţa, de la Primăria Târgovişte (revista apare prin efortul logistic şi material exclusiv al Editurii *Bibliotheca*), în timp ce în alte „ramuri" ale culturii şi sportului se pompează zeci de milioane! Nu ne-am pierdut speranţa şi optimismul, fiindcă ***tipul*** – nu e greşeală de tipar, nu citiţi ***timpul***! – trece.

Foto: Constantin MIREANU

Bucureşti, toamna anului 2008, cu ocazia târgului de carte *Gaudeamus*, când Editura *Bibliotheca*, patronată de Mihail Stan (stânga imginii), a lansat *Istoria presei militare*, de Dan Gîju (dreapta) În plan secund I. Al. Muscalu, tehnoredactor la revista *Litere*

Eroii

de Geo Ciolcan

Se-ntorc eroii, în cadenţe vagi,
Cu roua prinsă în moletiere,
De pe mormintele cu flori de fragi
Albinele culeg nectar de miere./.../
Se-ntorc eroii-n candele de dor
Să ţină treze flăcările sfinte,
De-aceea de sub brazdă, din răzor
Ei tot apar zidiţi în oseminte.
Se-ntorc eroii din câmpii de maci
Cu sânge greu să înflorească grâne
Şi, din păduri, prin seva din copaci
Să urce-n noi virtuţile străbune.
Se-ntorc eroii-n marmuri de statui
Şi în legenda cărţilor tocite,
Vărsaţi o lacrimă la căpătâi
Şi-n primăvara verde, ţineţi minte:
Eroii gata sunt oricând să moară
Pentru acest pământ şi pentru Ţară!

Dac-am ajuns

de Bogdan Didescu

Dac-am ajuns ca orice stârpitură,
Chiar ultima metresă din „harem"
S-o facă pe... maestra în cultură,
Iar noi să dăm din cap şi s-o credem;
Dac-am ajuns din nou iobagi şi slugi
Pe-ntinsele moşii europene,
Un neam de căzături şi buturugi,
Mămăligari cu spaima în izmene;
Dac-am ajuns să ne comande boii,
Odraslele de bolşevici, borfetul,
De vină suntem noi, copiii ploii,
Care murim încetul cu încetul,
Convinşi în forul nostru cumsecade
Că, musai, „jertfa" noastră va da roade.

Târgovişte, 12 iunie 2009

Grafica: Octavian Covaci

Pentru mine, Ţara...

de Ion Iancu Vale

Pentru mine, Ţara
nu e de a o părăsi
căci ar fi ca şi cum de lumină,
de aer, de hrană
singur m-aş văduvi.
Pentru mine, Ţara
nu e de a o huli
căci ar fi ca şi cum
propriilor mei ochi
foc le-aş da
şi cu o mână, cealaltă mână
mi-aş tăia.
Pentru mine, Ţara
nu e de a o trăda
căci ar fi ca şi cum
de bună voie
capul în faţa gâdelui
mi-aş pleca.
Pentru mine, Ţara...

In memoriam

Cel mai fanatic dintre aşi

de Dan Gîju

Mormântul lui din Ghencea Militar ar trebui să fie loc de veşnic pelerinaj pentru noi, românii. Ca şi mormântul poetului Mihai Eminescu, de altfel, de la Bellu. Şi am credinţa că într-o bună zi chiar va fi. Pentru că aşa cum Eminescu e unic în literatura noastră, tot astfel căpitanul Alexandru Şerbănescu, alias Alecu, comandantul Grupului 9 Vânătoare al Forţelor Aeriene Regale, în 1944, rămâne unic în istoria războaielor duse dintotdeauna în apărarea acestui pământ modelat pe coroana Carpaţilor. Unic prin caracterul de fier şi, îndeosebi, prin puterea sacrificiului. Sacrificiu cu atât mai valoros astăzi când, cu fiece bătaie a clipei, vedem cum laşii, vânzătorii de moşie, poltronii şi cozile de topor se simt la noi ca peştii în apă.

Cu sânge aprig, de oltean, bun sportiv, ambiţios şi tenace, zburător de superclasă (pe *IAR-80*, dar mai ales pe nărăvaşul *Messerschmitt Bf 109G*), acest veritabil rechin al văzduhului care a fost **Al. Şerbănescu** avea să intre în istoria României – istoria cea adevărată, nu surogatul predat azi prin şcolile noastre – drept asul român cu cele mai multe victorii omologate (47) în duelurile aeriene la data căderii lui (18 august 1944). Ulterior, desigur, va fi întrecut de inimitabilul **Constantin „Bâzu" Cantacuzino** (1905-1958), alt rechin de poveste al aviaţiei noastre de război, care, beneficiind de o soartă mai favorabilă, va apuca ziua de 9 mai 1945 cu peste 60 de victorii aeriene, ce-i drept nu chiar toate omologate. A luptat contra ruşilor şi americanilor cu neasemuit curaj şi dispreţ de moarte, biruindu-i peste tot pe acolo pe unde i-a prins în colimatorul mitralierelor sau tunului său de bord.

Dar iată, pe scurt, viaţa lui.

Născut la 17 mai 1912 într-un sat din judeţul Olt, absolvent al Liceului Militar „Nicolae Filipescu" de la Mănăstirea Dealu (Târgovişte, 1931), ofiţer de infanterie (promoţia 1933), specializarea vânători de munte, excelent schior, mai apoi observator aerian şi, din toamna lui 1940 pilot de război, **Alexandru Şerbănescu** a doborât primul *Iak* sovietic în Bătălia Stalingradului, la 17 septembrie 1942, pe când făcea parte din Grupul 7 Vânătoare. Ca stil de luptă, locotenentul (azi generalul în rezervă) **Ioan Dobran**, alias **Fachirul**, care i-a fost coechipier, îl va asemui cu **Rene Fonk**, asul francez din Primul Război Mondial, care „pândea ca un şoim, nu căuta spectacolul, ci când prada îi intra în colimator, ataca şi degaja în cea mai mare viteză, terminând foarte scurt lupta aeriană" (în revista ***Viaţa militară*** nr. 3/2008). În scurtă vreme va aduna şase victorii clare impunându-se atât în faţa inamicului, cât mai ales a camarazilor de front, care încep să vadă în el adevăratul şi incontestabilul lider. La Stalingrad, de altfel, **Şerbănescu** va da adevărata măsură a talentului său de luptător aerian, obţinând foarte repede, la excepţional, şi gradul de căpitan. Ca în primăvara lui 1943, după o serie de peripeţii relatate cu lux de amănunte în cărţile de memorii ale altor zburători mai norocoşi decât el, care au apucat finalul războiului, între care **Tudor „Dido" Greceanu** – cel de-al patrulea as al aripilor româneşti după numărul de avioane doborâte şi autorul volumului ***Drumul celor puţini*** (ediţia a II-a în 2004) –, să-l regăsim în renumita Flotilă „Udet", din *Deutsch-Königlich Rumänischen Jagdverband* (Grupul de Vânătoare Regal Româno-German), când obţine definitiv, dacă mai era nevoie, deplina admiraţie a aliatului de la acea oră, doborând avioanele de război sovietice ca la antrenament. Venind vremea să intre în luptă şi cu americanii, redutabili nu neapărat numeric (pentru rechinul oltean numărul nu fusese niciodată o problemă), cât din punct de vedere tehnic, **Şerbănescu** nu se jenează ca să le zmulgă câteva pene şi acestora, doborându-le prima fortăreaţă, un B-17, la 11 iunie 1944. Era cea de a 45-a şi antepenultima sa victorie aeriană. La rândul său, va fi doborât două luni mai târziu, în fatidica zi de 18 august 1944, când la nivel înalt tocmai se luase iniţiativa protejării lui ca un element de valoare inestimabilă pentru şcoala noastră de aviaţie. A căzut într-o luptă inegală cu *Mustang*-urile americane – mult comentată de cronicarii contemporani – pe Valea Buzăului, la Ruşavăţ, adăugându-se pe lista interminabilă de eroi ai Neamului Românesc. Şi poate că a fost mai bine aşa pentru el decât să fie umilit, la finele războiului, târât prin puşcării şi scuipat pentru cine ştie ce „crime" născocite de bolşevicii cărora, cât fusese stăpânul cerului de foc, le făcuse atâtea zile fripte. Cât despre românii săi, cei pentru a căror demnitate luptase necondiţionat, aceştia, cu câteva excepţii provenite, fireşte, din rândul foştilor zburători şi camarazi de campanie, au preferat să-şi lingă rănile

Nu înţeleg ca un inamic, oricât de mare şi puternic ar fi, să intre în ţara mea ca într-un sat fără câini

Căpitanul **Al. Şerbănescu,** referindu-se la agresorul american din vara lui 1944

şi să uite. Târziu, aproape prea târziu, în zilele noastre, eroul din 18 august 1944 avea să fie repus cât de cât la locul pe care îl merită cu prisosinţă. Între altele, baza militară aeriană din Bacău, ca şi şcoala generală din Coloneşti-Olt, localitatea sa natală, îi poartă numele. S-au turnat busturi, i s-au dedicat articole, simpozioane, chiar şi cărţi, s-a înfiinţat o fundaţie etc. Alţii, desigur, mă refer la alte naţii, ar fi turnat cel puţin şi un film artistic, pentru că material documentar şi, în special, justificări ar fi avut din plin. Bine însă că s-a reuşit măcar atât! În ce ne priveşte, a fost o datorie sacră ca să ne alăturăm cronicarilor care de-a lungul anilor, încă din timpul vieţii lui şi până azi, cu pauza relativ forţată din anii comunismului (deşi a existat şi atunci un **Cornel Marandiuc**, poate şi alţii), i-au nemurit faptele de soldat model al dăinuirii româneşti. Pe care comandanţii săi l-au văzut, fără dubii, drept „elementul de elită ce s-a afirmat, zi de zi, ca un şef şi conducător desăvârşit al unităţii sale, din toate punctele de vedere". Tocmai de aceea înţelegem să ne justificăm entuziasmul redactării acestor rânduri prin anexarea a două documente reproduse din ***Memoriul*** său ***original*** păstrat în Arhivele Militare de la Piteşti. Exprimându-ne gratitudinea, totodată, pentru cei câţiva istorici, documentarişti şi arhivari, militari şi civili deopotrivă, care au grijă ca aceste comori de nepreţuit pentru noi, românii, care sunt documentele de arhivă, să nu fie transformate-n cenuşă, cum tare şi-ar mai dori unii.

Corpul Aerian
– Comandantul –
Raport special

Nr. 2414
1944, luna ianuarie, ziua 28
Corpul Aerian
către
Statul Major al Aerului

Am onoarea a înainta alăturat *Raport special Nr. 715* din 4 ianuarie 1944 al Grupului 7 Vânătoare, referitor la trecerea în capul promoţiei dinaintea lui a căpitanului aviator **Şerbănescu Alexandru** din Flotila 1 Vânătoare, conform Ordinului General nr. 70 din 11 septembrie 1943.

Căpitan aviator **Şerbănescu Alexandru**, care s-a remarcat cu totul excepţional, ca un element pur de elită al aviaţiei noastre de vânătoare, a venit pe front la 2 septembrie 1942 şi a rămas la luptă până în prezent, adică:

La Grupul 7 Vânătoare de la 2 septembrie 1942 până la 27 octombrie 1943;

La Grupul 9 Vânătoare de la 27 octombrie 1943 până în prezent.

A comandat la fiecare din aceste Grupuri câte o Escadrilă de vânătoare pe care a ridicat-o totdeauna la înălţimea unei unităţi excepţionale. Sburător emerit, luptător neîntrecut, de un eroism legendar, a stat totdeauna în fruntea unităţilor sale de care n-a acceptat niciodată să se despartă şi pe care le-a condus cu fanatică îndemânare în luptele de la Stalingrad, Don, Doneţ, Mius, Melitopol, Szaporoshje şi Kerci. S-a bătut neînfricat în cele 368 de misiuni la inamic, purtând 126 lupte aeriene şi smulgând cu bărbăţie cele 33 de victorii aeriene. Nu numai faptul că este un vânător aerian desăvârşit îi remarcă meritele de sburător, dar iniţiativa în conducerea luptei, instrucţia tinerilor săi coechipieri pe care i-a iniţiat în arta răpunerii a inamicului, îl înscriu printre comandanţii rari ai aviaţiei noastre. Dintre toţi comandanţii de escadrile căpitanul aviator **Şerbănescu Alexandru** a adus totdeauna unităţii sale impulsul la luptă, dorinţa de a întâlni şi isbi inamicul **fără frică şi fără cruţare** *(subl. n.)*. Exemplul său a stat totdeauna viu în faţa camarazilor şi subalternilor pe cari i-a stimulat şi purtat în luptă. Numărul impresionant de misiuni, luptele duse cu îndârjire şi victoriile reputate i-au adus pe lângă respectul celor ce-l cunosc şi nenumăratele distincţiuni corespunzătoare strălucitelor lui fapte.

La 6.VI.1943, Domnul Mareşal **Ion Antonescu** îl decorează «*proprio moto*» cu *«Virtutea Aeronautică»* Clasa Cavaler. La 17.VIII.1943 Domnul Comandant al Flotei 4-a Aeriene Germane îl decorează *«proprio moto»* cu Crucea de Fier Clasa I-a. La 30.VIII.1943 este decorat cu ordinul *«Mihai Viteazul»* clasa 3-a de către Domnul Ministru Subsecretar de Stat al Aerului. La 14.I.1944 este citat prin Ordinul de Zi nr. 5 pe Corpul Aerian (anexat alăturat).

Din cele arătate mai sus se constată categoric că, căpitanul aviator **Şerbănescu Alexandru** este un element excepţional, cu un escedent moral bine câştigat, cu autoritate de conducere la comanda unităţii bine remarcată în lupte şi instrucţia unităţii, este deci viitorul comandant de grup ideal şi bine selecţionat. Având în vedere că lipsa de ofiţeri comandanţi de grupuri selecţionaţi şi cu excedentul moral câştigat în cele mai grele lupte se simte în Aeronautică; iar căpitanul aviator **Şerbănescu Alexandru** nu poate fi comandant, neavând vechime.

Pentru meritele excepţionale îl propun a fi trecut în capul promoţiei dinaintea lui, ca o recompensă bine meritată şi un exemplu pe întreaga Aeronautică, conform Ordinului General nr. 70 din 11 septembrie 1943.

Comandantul Corpului Aerian
General de esc. av. **Ionescu Emanoil**

Grupul 7 Vânătoare
Corpul Aerian Regal Român

Raport special
*pentru căpitanul aviator **Şerbănescu Alexandru** din Flotila 1 Vânătoare*

Ofiţer admirabil, cu o ţinută demnă, plin de patriotism, curaj şi simţ al datoriei, ia parte cu Grupul 7 Vânătoare „Comandor Popişteanu", la toate operaţiunile cu începere de la 2.IX.1942 şi până în prezent, când continuă a rămâne pe front, detaşat în Grupul 9 Vânătoare ca un exemplu şi impuls necesar pentru piloţii de vânătoare, nou veniţi pe front. Ofiţer cu o cultură aleasă, conştient, devotat şi cu simţul răspunderei, este elementul de elită ce s-a afirmat, zi de zi, ca un şef şi conducător desăvârşit al unităţii sale, din toate punctele de vedere.

Totdeauna în fruntea formaţiunilor aeriene de vânătoare, la Stalingrad, Rostov, Doneţ, Mius, Melitopol, Szaporoshje, Nicopol şi Kerson, a fost nelipsit din compunerea formaţiunilor cu însărcinări grele şi speciale, totalizând un număr de 368 misiuni la inamic; 126 lupte aeriene; 32 victorii aeriene din care 26 cu martori şi 6 fără martori. Misiuni speciale din care 34 atacuri la sol şi 3 recunoaşteri şi aruncări de mesaje la trupele încercuite.

Câteva exemple din numeroasele fapte de arme săvârşite:

a) În încercuirea de la Stalingrad execută peste 73 misiuni, iar la evacuare, ia la bord în avionul său Me 109 şi un maestru mecanic, pe care-l aduce pe noul teren.

b) Pe Mius, când lupta era aprigă iar inamicul presa cu forţe superioare, revine în luptă de 6 (şase) ori în aceiaşi zi, reuşind a doborî, în lupte crâncene, un număr de 4 (patru) avioane inamice.

c) Pe Doneţ, îşi ia ca coechipier pe un adjutant, nou sosit pe front, pentru a-l iniţia în lupta aeriană reală. Întâlnind cinci avioane ruse, îşi face atent coechipierul, îi arată modul de apropiere, după care, fără ezitare se aruncă în luptă, atacând plin de avânt şi ordonând coechipierului „să-l urmeze". Deşi adversarul era mult superior, prin manevre abile, reuşeşte a doborî un avion şi a pune pe fugă restul, după care revine la bază. Tânărul adjutant era deja format, fiind de atunci unul din cei mai buni şi temerari vânători. La fel a procedat căpitanul aviator ***Şerbănescu Alexandru*** *cu toţi cei nou veniţi pe front.*

d) La Melitopol, după executarea cu succes a misiunii încredinţate, de a însoţi şi proteja o formaţiune de bombardament, revenind în sector este surprins de o formaţiune mult superioară inamică şi lovit foarte grav în motor care încetează a mai funcţiona, scoţând fum-vapori de apă-ulei şi glicol care îi împiedică complet vederea. Totuşi cu un sânge rece remarcabil, sub loviturile continui ale inamicilor, nu-şi pierde cumpătul şi reuşeşte a-şi aduce avionul foarte grav avariat în linii, salvându-şi viaţa. Revenit după cinci ore la bază şi văzând consternarea camarazilor, după doborârea şefului lor, cel mai de temut, nu pregetă nici o clipă, ia un alt avion şi porneşte din nou la luptă, restabilind încrederea şi dând un şi mai mare avânt sburătorilor săi, prin insuflarea unui spirit de revanşă. În aceste condiţiuni se poate afirma cu certitudine că numărul impresionant de victorii aeriene obţinut de Grupul 7 şi apoi de Grupul 9 Vânătoare, în timpul de la 2 septembrie 1943 până în prezent se datoreşte impulsului dat de căpitanul aviator ***Şerbănescu Alexandru****. În urma strălucitelor fapte de arme ce a săvârşit, a fost distins, între altele şi cu Ordinul „Mihai Viteazul clasa III" şi „Crucea de fier germană clasa I".*

Este ofiţerul aviator cu cele mai multe misiuni, cele mai multe lupte aeriene şi cele mai multe victorii, dintre toţi piloţii români *(subl. n.). Activitatea şi priceperea de care a dat dovadă în conducerea unităţii sale pe câmpul de luptă, precum şi imboldul şi curajul ce a insuflat subalternilor săi în luptă, prin autoritatea ce a căpătat odată cu exemplul ce totdeauna a dat, fiind în fruntea zburătorilor, ori de câte ori lupta a fost mai grea, îl impun la comanda de grup de vânătoare operativ, comandă ce nu a putut lua din cauza vechimii în grad.*

Tecuci, primăvara anului 1944. *Piloţi din Grupul 9 Vânătoare. De la stânga: sublocotenenţii* ***Tudor „Dido" Greceanu***, ***Ion Simionescu***, ***Hariton Duşescu***, ***Micea Şenchea***, *căpitanul* ***Al. Şerbănescu*** *(comandantul grupului) şi locotenentul* ***Ludwig Neuböck***, *ofiţerul de legătură cu eşalonul german.* (Fotografie din colecţia regretatei **Marta Greceanu**)

Având în vedere, meritele excepţionale obţinute, precum şi capacitatea de conducere, autoritară, de care a dat dovadă pe câmpul de luptă, şi, făcând aplicarea OG nr. 60 din 1943 prin care se absolvă de stagiul în grad ofiţerii decoraţi cu ordinul „Mihai Viteazul". Am onoarea a propune, şi rog a se aproba, înălţarea la gradul de locotenent-comandor aviator, în mod excepţional, pentru fapte de arme, a căpitanului aviator ***Şerbănescu Alexandru****, din Flotila 1 Vânătoare.*

Comandantul Grupului 7 şi 9 Vânătoare

ss. indescifrabil

Raportul „agentului secret”

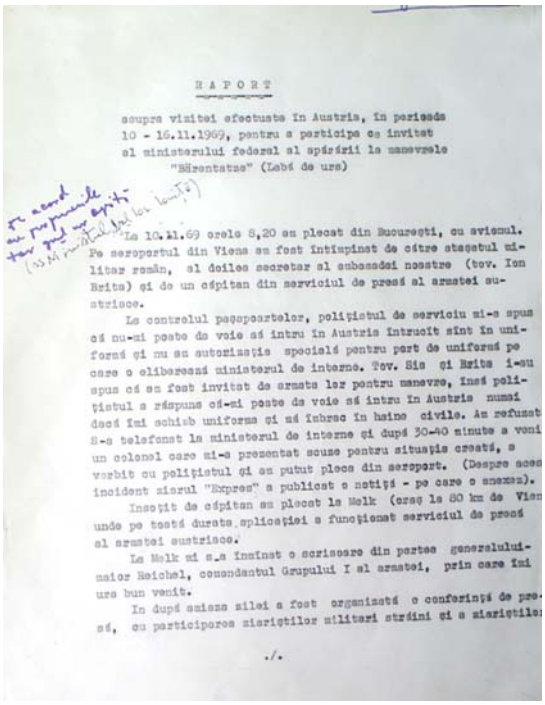
Poate că titlul acestui material ar fi fost mai nimerit să sune în genul *Păţaniile unui „agent secret” de la „Viaţa militară” în patria valsului*. Evident, este vorba despre cunoscuta revistă de cultură a armatei României comuniste şi de Austria, stat capitalist şi atunci, adică acum circa 40 de ani, dar mai ales acum. Întrucât spaţiul nu ne permite să şi comentăm (de altminteri cititorii noştri pot trage singuri concluziile necesare), ci doar să reproducem servil materialele „căzute în mână” (vom detalia altădată cum şi în ce împrejurări), până la urmă, titlul este cel care... este. Mai precizăm, totuşi, că preţiosul document (preţios în primul rând pentru presa noastră militară, dar nu numai, după cum veţi vedea), cu specificaţia olografă „Originalul la CPS1” în dreapta-sus, poartă, la rândul său, titlul ***Raport asupra vizitei efectuate în Austria, în perioada 10-16 XI 1969, pentru a participa ca invitat al ministerului federal al apărării la manevrele Bärentatze (Labă de urs)*** şi a fost întocmit prompt, imediat după întoarcerea din misiune, de către redactorul-şef de atunci al revistei ***Viaţa militară***, locotenent-colonelul **Dumitru Rădulescu** (azi colonel în rezervă). Înaintat eşalonului superior, respectiv Direcţiei Politice Superioare a Armatei, raportul a ajuns, desigur, până la ministrul apărării, generalul **Ion Ioniţă**, care avea să pună rezoluţia finală. Până la ministru însă au mai intervenit cu propuneri, una dintre acestea destul de hilară azi (cea de la penultimul paragraf) generalii **C. Opriţă** şi **Ion Coman**. Dar amănuntele acestea ţin, deja, de o anumită istorie. (**B. D.**)

RAPORT

asupra vizitei efectuate în Austria, în perioada 10-16 XI 1969, pentru a participa ca invitat al ministerului federal al apărării la manevrele “Bärentatze” (Labă de urs)

La 10.11.69 orele 8:20 am plecat din Bucureşti, cu avionul. Pe aeroportul din Viena am fost întâmpinat de către ataşatul militar român, al doilea secretar al ambasadei noastre (tov. Ion Briţă) şi de un căpitan din serviciul de presă al armatei austriace. La controlul paşapoartelor, poliţistul de serviciu mi-a spus că nu-mi poate da voie să intru în Austria întrucât sunt în uniformă şi nu am autorizaţia specială pentru port de uniformă pe care o eliberează ministerul de interne. Tov. Sia şi Briţă i-au spus că am fost invitat de armata lor pentru manevre, însă poliţistul a răspuns că-mi poate da voie să intru în Austria numai dacă îmi schimb uniforma şi mă îmbrac în haine civile. Am refuzat. S-a telefonat la ministerul de interne şi după 30-40 minute a venit un colonel care mi-a prezentat scuze pentru situaţia creată, a vorbit cu poliţistul şi am putut pleca din aeroport. (Despre acest incident ziarul ”Expres” a publicat o notiţă – pe care o anexez). Însoţit de căpitan am plecat la Melk (oraş la 80 km de Viena) unde pe toată durata aplicaţiei a funcţionat serviciul de presă al armatei austriece. La Melk mi s-a înmânat o scrisoare din partea generalului-maior Reichel, comandantul Grupului I al armatei, prin care îmi ura bun venit.

În după amiaza zilei a fost organizată o conferinţă de presă, cu participarea ziariştilor militari străini şi a ziariştilor austrieci ce luau parte la

RAPORT

asupra vizitei efectuate în Austria, în perioada 10 - 16.11.1969, pentru a participa ca invitat al ministerului federal al apărării la manevrele "Bärentatze" (Labă de urs)

La 10.11.69 orele 8,20 am plecat din Bucureşti, cu avionul. Pe aeroportul din Viena am fost întâmpinat de către ataşatul militar român, al doilea secretar al ambasadei noastre (tov. Ion Briţa) şi de un căpitan din serviciul de presă al armatei austriace.

La controlul paşapoartelor, poliţistul de serviciu mi-a spus că nu-mi poate da voie să intru în Austria întrucât sînt în uniformă şi nu am autorizaţie specială pentru port de uniformă pe care o eliberează ministerul de interne. Tov. Sia şi Briţa i-au spus că am fost invitat de armata lor pentru manevre, însă poliţistul a răspuns că-mi poate da voie să intru în Austria numai dacă îmi schimb uniforma şi mă îmbrac în haine civile. Am refuzat. S-a telefonat la ministerul de interne şi după 30-40 minute a venit un colonel care mi-a prezentat scuze pentru situaţia creată, a vorbit cu poliţistul şi am putut pleca din aeroport. (Despre acest incident ziarul "Expres" a publicat o notiţă - pe care o anexez).

Însoţit de căpitan am plecat la Melk (oraş la 80 km de Viena unde pe toată durata aplicaţiei a funcţionat serviciul de presă al armatei austriece.

La Melk mi s-a înmînat o scrisoare din partea generalului-maior Reichel, comandantul Grupului I al armatei, prin care îmi ura bun venit.

În după amiaza zilei a fost organizată o conferinţă de pre. să, cu participarea ziariştilor militari străini şi a ziariştilor

./.

manevre. S-a expus concepţia generală în care se desfăşurau manevrele. Au participat ziariştii străini: redactorul Hans Plogvall (Suedia), de la ziarul „Svenska Degbladet”; general-lt. rez. Wihelm Meyer-Detring (R. F. a Germaniei), de la revista “Wehrkunde”; general-mr. rez. Hans Kissel (R. F. a Germaniei), de la “Wehrwissenschaftliche Rundschau”; redactorul Otto W. Träm (R. F. a Germaniei), de la ziarul “Wehrpolitische Informationen”; maior Paul Küng (Elveţia), de la revista “ASMZ”; redactorul Herbert Alboth (cu soţia), Elveţia, de la revista “Schweizer Soldat”; maior Antoine Lenoir (Franţa), de la revista “TAM”; colonel ing. Rudolf Munzar (R. S. Cehoslovacă), de la revista „Atom”; colonel Sime Kronja şi colonel Radaslav Djeric (R.S.F. Iugoslavia), de la revista “Front”, şi eu. Din câte am aflat, au mai fost invitaţi ziarişti militari din R. P. Ungaria – însă au comunicat că nu pot participa; şi din U.R.S.S. – însă au comunicat că acreditează pentru participare corespondentul “Izvestiei”; din Italia a venit Guido Giannettini de la “Revista Militare”, însă a plecat imediat pentru că s-a îmbolnăvit; ministerul apărării din Austria a comunicat şi în R. D. Germană intenţia de a invita un ziarist militar, însă n-a primit nici un fel de răspuns. Ofiţerii austrieci cu care am discutat, precum şi ziariştii participanţi, comentau negativ absenţa ziariştilor din R. P. Ungară şi R. D. Germană.

Toţi ziariştii militari străini au venit îmbrăcaţi civili, fără uniformă.

La conferinţa de presă, dl. Ellinger – consilierul ministrului apărării pentru probleme de presă – a cerut scuze pentru incidentul de la aeroport şi mi-a spus că datorită unei neglijenţe nu mi s-a comunicat să viu în civil, aşa cum s-a comunicat celorlalţi gazetari, însă

s-a obţinut aprobarea de a purta uniformă. Întrucât toţi ceilalţi gazetari erau îmbrăcaţi civil, n-am mai îmbrăcat uniforma decât la parada de la Amstetten.

Ziariştii străini au constituit un grup care a fost deplasat în toată zona aplicaţiei – la puncte de comandă, la subunităţi, la desfăşurarea unor aplicaţii. N-a fost nici o restricţie în a fotografia ori în a vedea documentele de lucru (hărţi, variante pregătite de statele majore etc.). Programul zilnic era: la 7.45 se pleca în zonă; în jurul orei 18 ne întorceam la Melk; în fiecare seară la ora 19.30 avea loc o conferinţă de presă, la care se expunea situaţia la zi a aplicaţiei. În seara zilelor de 10 şi 12.11 au fost oferite cocteiluri în onoarea gazetarilor străini.

La manevrele "Labă de urs" au participat cca 40% din efectivele armatei austriece – 12 500 militari din armata activă şi 2700 rezervişti (constituiţi în subunităţi separate, numite "teritoriale"), precum şi cca 1200 maşini (din care cca 300 tancuri şi transportoare blindate pe şenile). Aplicaţia a fost organizată în partidă dublă (roşu şi albastru). Ea a început la 8 noiembrie, prin deplasarea unităţilor în zonă, şi s-a încheiat la 13 noiembrie prin contraatacul executat de o brigadă de grenadieri de tancuri pe direcţia est Amstetten-Purgstall. La 14 noiembrie, în oraşul Amstetten a avut loc o paradă militară la care au participat trupe din Brigada 3 grenadieri de tancuri, Brigada 9 grenadieri de tancuri, Brigada 1 vânători şi subunităţi teritoriale (în total 720 de vehicule, din care 306 tancuri şi transportoare blindate pe şenile).

În concepţia comandamentului armatei austriece, zona Austriei centrale, în care s-a desfăşurat aplicaţia, între râurile Traisen şi Enss, este o zonă strategică de apărare, relieful oferind posibilitatea unei apărări adânc eşalonate. Se are în vedere ducerea unor lupte de întârziere, cu participarea subunităţilor teritoriale, pentru realizarea sarcinii principale a apărării ţării – care constă în a preîntâmpina o eventuală agresiune, iar în cazul ei în a rezista cât mai mult timp şi a se crea astfel condiţii care să impună celor 4 Mari Puteri luarea de măsuri faţă de lezarea neutralităţii Austriei.

Într-o discuţie pe care brigadierul (general-maior) Paul Dernesch, comandantul Brigăzii 3 grenadieri de tancuri, a avut-o cu ziariştii străini la punctul său de comandă, răspunzând unor întrebări puse de gral. lt. rz. W. M. Detring a spus că situaţia din august 1968 a Cehoslovaciei a demonstrat că ţările mici nu pot rezista în faţa celor mari, singura soluţie fiind realizarea securităţii europene. Pe de altă parte, spunea el, în 9 luni (timpul stagiului militar în Austria) nu poate fi pregătit bine un soldat; tehnica de luptă e extrem de scumpă şi nu-i poţi da unui soldat cu 3-4 luni de stagiu o astfel de tehnică; această situaţie impune prelungirea stagiului militar; tinerii, îndeosebi cei de la oraş, nu vor să se angajeze să devină ofiţeri ori subofiţeri întrucât în armată este greu, se lucrează 7 zile pe săptamână, pe când în viaţa civilă numai 5.

Din câte am putut vedea, relaţiile dintre ofiţeri şi soldaţi sunt destinse, democrate. Există o bună disciplină atât la militarii din subunităţile active cât şi la cele teritoriale, izvorâtă îndeosebi din respectul tradiţional pentru uniformă şi superiori. Astfel, soldaţii mestecau gumă ori fumau în faţa ofiţerilor, însă atunci când aceştia li se adresau imediat pocneau călcâiele şi strigau: "iawohl, Her…"

Este de remarcat că se urmăreşte păstrarea unui adevărat cult pentru uniforma de ofiţer. Astfel, gazetarii austrieci din armată care sunt funcţionari civili au participat în uniformă militară la aplicaţie. DI Ellinger, consilier al ministrului apărării, era în uniformă de căpitan – deşi datorită funcţiei ce o are el a condus întreaga activitate de la Melk, iar toţi generalii i se adresau cu deosebită condescendenţă. Întreaga aplicaţie s-a desfăşurat pe şosele, numai în câteva locuri acestea au fost părăsite şi subunităţile s-au desfăşurat 200-300 m pe margine – pentru a nu se afecta culturile. Tancurile şi celelalte mijloace de luptă acţionau din coloană. În afară de 3-4 excepţii, nu am văzut militari amplasându-se la teren. Punctele de comandă erau organizate în sate (în cârciumi, la biserici etc.). Militarii conductori de tancuri şi şoferi conduceau maşinile cu multă dezinvoltură, în viteză, cu frânări şi demarări brusce – impresia generală fiind mai mult de întrecere sportivă decât de trăire a realităţii câmpului de luptă.

Nivelul cantitativ de înzestrare a unităţilor cu maşini şi tehnică este

RĂDULESCU, DUMITRU. Născut la 4 octombrie 1928, în comuna Rotunda (Romanaţi). Licean militar la „Regele Ferdinand" (Chişinău), apoi la „Mihai Viteazul" (provizoriu mutat la Timişoara), desfiinţate unul după altul, fapt pentru care va fi nevoit să-şi termine studiile la liceul „Ioniţă Asan" din Caracal (1949). Urmează apoi Şcoala Militară de Ofiţeri (Beiuş şi Ineu, 1951) şi Facultatea de Istorie (1971). şef al Biroului gazete de perete din armată (în Secţia Presă a Ministerului Forţelor Armate, respectiv Direcţia Superioară Politică a Armatei, 1951-1954). Avansat căpitan, în toamna lui 1954, o dată cu apariţia noii serii a ***Vieţii militare*** este numit redactor în redacţia acestei reviste, din 1965 redactor-şef adjunct, iar din 1965 redactor-şef. Este perioada de glorie a ***Vieţii militare***, când tirajul ajunge la 25.000 de exemplare (plus altele 500 în limbile engleză, rusă, franceză, germană) şi oricine va studia colecţia va observa în paginile ei semnătura celor mai importanţi scriitori ai momentului. Mutat în august 1980 la Editura Militară, ca urmare a politicii partidului de *rotire a cadrelor*, colonelul **Dumitru Rădulescu** rămâne, prin natura împrejurărilor, cel mai longeviv şef al revistei de cultură a armatei române. Pe care a reprezentat-o în Austria, cu ocazia unei aplicaţii de mare anvergură în epocă (*Bärentatze*, Labă de urs, 10-16 noiembrie 1969), în URSS (primăvara lui 1969), Bulgaria ş.a. Astăzi, la ora amintirilor, protagonistul acestui material este retras la ţară, într-o frumoasă localitate prahoveană, obiectivul nostru fotografic surprinzându-l în părculeţul din faţa casei *(foto coperta 1, dreapta-sus)*, răsfoindu-şi nu mai puţin interesantul album cu ilustraţii din vremurile când conducea ***Viaţa militară***.

ridicat. Ziariştii străini comentau însă faptul că tehnica este veche şi depăşită, îndeosebi în ce priveşte tancurile. Subunităţile teritoriale (de rezervişti) sunt organizate pe localităţi. Militarii din rezervă îşi păstrează uniforma acasă, iar armamentul este depozitat la jandarmerii. Mijloacele de transport se obţin prin rechiziţii. Misiunea acestor subunităţi este de a participa la apărarea localităţilor respective. În cazul când acestea sunt ocupate de inamic, efectivele subunităţilor teritoriale urmează să ducă lupte de guerilă.

Circulaţia pe şosele nu a suferit nici o restricţie în timpul aplicaţiei. Paralel cu „Bärentatze" s-a desfăşurat însă şi o aplicaţie a jandarmeriei – poliţia teritorială, care are în sarcină şi dirijarea circulaţiei. Ca urmare, dirijarea cirulaţiei (inclusiv deplasarea coloanelor militare) s-a făcut de către jandarmerie, formaţiunile armatei de dirijare având mai mult rol de secondant.

La cocteilul din 12.11, brigadierul Iohann Freisler, şeful direcţiei operaţii din ministerul federal al apărării, s-a întreţinut îndelung cu mine. Mi-a spus că întreaga concepţie a aplicaţiei îi aparţine. El cunoaşte România, a fost în concediu la Mamaia şi doreşte să mai vină în viitor, iar în curând intenţionează să-şi trimită soţia într-o vizită în România. În timpul războiului a luptat la Dunkerque, ca paraşutist, apoi a făcut parte dintr-o subunitate ce a cantonat mai mult timp la Ploieşti şi la Turnu Măgurele.

Am discutat mai mult şi cu dl Ellinger. El consideră că Austria trebuie să aibă o armată bine pregătită, nu prea mare însă, cu rezerve gata oricând să intre în acţiune, armata constituind un punct de bază al asigurării neutralităţii. Opoziţia cere desfiinţarea armatei şi menţinerea numai a poliţiei, însă nu este acceptabil un asemenea punct de vedere. În plus, trebuie avut în vedere că tineretul are anumite concepţii negative şi numai în armată poate fi educat. În prezent el pregăteşte o lucrare pe această temă, precum şi o lucrare despre principalele bătălii desfăşurate în cel de al doilea război mondial. El conduce întreaga activitate de presă, şi editorială ce se desfăşoară în armata austriacă. O atenţie deosebită acordată relaţiilor cu ziarele şi ziariştii din afara armatei, având în vedere necesitatea popularizării punctului de vedere al ministerului apărării. Dl Ellinger mi-a solicitat să scriu un articol despre armata română, pentru revista militară „Bundesheer Ilustrierte" şi să-i trimit materiale româneşti despre luptele date în al doilea război mondial. I-am răspuns favorabil. El mi-a spus că apreciază revista „Viaţa militară" şi că s-ar bucura dacă am consemna aspecte din aplicaţia armatei austriece. De asemenea, mi-a propus să publicăm despre aceasta un text scris de redactorul sed al revistei „Truppendienst" sau alt ofiţer superior. I-am răspuns că vom consemna aplicaţia la rubrica „Curier militar extern", că aş fi bucuros să am un text de la un ofiţer austriac, însă numărul din decembrie al revistei noastre se află deja în tipografie, deci textul respectiv ar trebui să ne parvină în 2-3 zile şi să fie foarte scurt.

Ziaristul Plogvall (Suedia) şi ziaristul Küng (Elveţia) s-au interesat în mod amănunţit de caracteristicile tehnico-tactice ale tehnicii şi armamentului. Din câte mi-am dat seama ei aveau în vedere perspectiva unor propuneri privind livrarea către Austria a anumitor categorii de maşini şi tehnică militară.

În programul pe zile al desfăşurarii aplicaţiei, care ne-a fost înmânat la sosire, era menţionată participarea ministrului Forţelor Armate ale Republicii Socialiste România la parada de la Amstetten. De asemenea, într-o notă difuzată gazetarilor în seara zilei de 12.11 a fost enunţată vizita tovarăşului ministru în zona aplicaţiei. În seara zilei de 13 noiembrie, un corespondent al ziarului „Salzburger Naohrichten" a luat un interviu mai multor ziarişti militari străini prezenţi la aplicaţie, printre care şi mie, solicitându-se aprecieri şi impresii asupra desfăşurării manevrelor. Cele relatate au apărut în numărul din 15 noiembrie al ziarului respectiv (anexez ziarul). Menţionez că între ziariştii străini intervievaţi a fost şi maiorul Lenoir (Franţa), dar relatarea sa nu a apărut. Când am văzut ziarul, l-am întrebat pe redactorul şef al revistei „Truppendienst" de ce nu a fost publicată şi opinia exprimată de francez. Mi s-a răspuns că din lipsă de spaţiu. Consider însă că motivul real este în legătură cu faptul că Franţa este una din cele 4 Puteri semnatare ale Tratatului cu Austria.

Noiembrie1969, undeva în Austria. De la stânga: maior (r) dr. Friedrich Wiener (redactor-şef al revistei *Truppendienst*, Austria), maior Antoine Lenoire (redactor-şef al revistei *TAM* Franţa), locotenent-colonel Dumitru Rădulescu (redactor-şef al revistei *Viaţa militară*, România), colonel Sime Kronja (redactor-şef al revistei *Front*, Iugoslavia) şi colonel Radeslav Djeric (redactor revista *Front*)

După terminarea aplicaţiei şi paradei militare, în seara zilei de 14 noiembrie m-am deplasat la Viena cu redactorul şef al revistei „Truppendienst". Ca invitat personal al său, în ziua de 15.11 am vizitat Academia Militară Terezină. Iar în ziua de 16.11 Muzeul militar şi câteva din monumentele Vienei.

Delegaţii militari au fost impresionaţi

Aplicaţi „Labă de urs" de patru zile a armatei austriece a fost încheiată ieri, vineri, cu o mare paradă în localitatea Amstetten. Presupusa stare de manevră-război a partidei din est (culoarea roşie) şi respectiv din vest (culoarea albastră) fusese terminată joi, după marea bătălie de tancuri dată la vest de Erlauf. Referitor la felul cum a decurs aplicaţia, cea de a doua mare aplicaţie strategică a armatei austriece, ziariştii de specialitate din străinătate, invitaţi de către ministerul apărării, ne-au spus umrătoarele:

Maior **Paul Küng**, Elveţia: /.../

Locotenent-colonel **Dumitru Rădulescu**, România: *M-a impresionat în mod deosebit buna organizare a acestei aplicaţii. Comandanţii au dovedit că ştiu să conducă trupele în situaţii diverse şi în permanentă schimbare. Efortul şi modul de a acţiona al soldaţilor au fost remarcabile pe tot parcursul aplicaţiei. Acestea demonstrează foarte buna pregătire şi instruire a armatei austriece. În special mi-a plăcut nivelul de pregătire al companiei teritoriale (de rezervişti) care a acţionat la 12 noiembrie la Purgstall. Ea a acţionat la fel de bine ca şi o subunitate de militari în stagiu.*

(Extras din ziarul *SALZBURGER NACHRICHTEN*/15 noiembrie 1960)

Încă nu s-a tras nici un glonţ, dar...

POLIŢIA DE STAT OPREŞTE UN OASPETE LA MANEVRE. FURTUNA ÎMPIEDICĂ DECOLAREA ELICOPTERELOR

Despre manevrele militare „Labă de urs" comunică Fritz Eibensteiner (text) şi Kristan Bissuti (foto)

Şi privirile poliţiei s-au îndreptat asupra ghiarelor "Labei de urs": luni dimineaţa la aeroportul Viena-Schwechat a coborât din avion un ofiţer român îmbrăcat elegant – locotenent-coloneul Rădulescu. Ambasadorul României şi ataşatul militar român au vrut să-l salute şi să-l conducă din clădirea aeroportului la maşina care-l aştepta, când poliţia statului „a acţionat". „Omul nu are permisiunea de a purta uniforma sa în Austria, de aceea nu-l lăsăm să plece mai departe", au spus poliţiştii de serviciu. Un ofiţer superior al ministerului apărării a trebuit să intervină şi abia atunci locotenent-colonelul român – el este ziarist militar şi însoţeşte pe ministrul său de apărare în zona de manevră – a putut să urce în maşina armatei austriece care l-a dus în oraşul Melk. În uniformă. Permisiunea a fost între timp găsită în „Vaticanul militar" (aşa este numit de către tineri Melk, oraşul arhiplin de ofiţeri).

(Text publicat în ziarul „Express" din 11 noiembrie 1969)

NOTA

Textul privind incidentul cu locot.colonel Rădulescu este publicat într-un grupaj intitulat „Încă nu s-a tras nici un glonţ dar poliţia de stat opreşte un oaspete la manevră; furtuna împiedică decolarea helicopterului".

În acelasi grupaj mai sunt date sub o formă ironică unele incidente şi accidente de pe timpul aplicaţiei ca:

- un helicopter nu a putut decola din cauza vântului;
- un tanc a rămas în pană la traversarea unui curs de apă şi a trebuit să fie remorcat;
- un soldat şi-a pierdut masca de gaze şi un civil a predat-o unui ofiţer;
- un soldat a fost grav rănit într-un accident de maşină;

În acest context reţinerea pe aeroport a locot.colonel Rădulescu nu apare ca un material negativ la adresa armatei sau a ţării noastre, ci la adresa armatei lor si oglindeşte relaţiile existente în Austria între armată şi poliţie.

Faptul că în această ţară există un anume curent împotriva armatei reiese şi din pamfletul anexat care a fost adus de locot.colonel Rădulescu.

Colonel T. Sava
(Şeful Secţiei propagandă specială din CPS, n. red.)

În seara zilei de 15.11 am fost în localitatea Grinzing, împreună cu tovarăşii Brita şi Orban de la Ambasada română. La sugestia tovarăşilor de la Ambasadă, la înapoiere am venit îmbrăcat civil.

Pe parcursul vizitei nu au fost probleme deosebite. Personalul serviciului militar de presă din Melk, precum şi generalii, ofiţerii şi ostaşii cu care am venit în contact s-au purtat atent şi prietenos. A fost evitată abordarea problemelor politice internaţionale în care punctele de vedere ale celor prezenţi se presupuneau că ar fi fost contradictorii. În general, am observat că există din partea austriecilor mult interes pentru cunoaşterea României şi simpatie pentru politica sa externă.

La 16 noiembrie ora 16.45 am sosit în Bucureşti, cu avionul.

Faţă de cele raportate, propun:

– pentru a răspunde pe bază de reciprocitate participării la aplicaţia „Bärentatze", să se studieze posibilitatea invitării redactorului şef al revistei „Truppendienst" la parada militară de la 23 August 1970;

– publicarea în revista „Viaţa Militară" din decembrie 1969, la rubrica „Curier militar extern", a unui scurt text şi a 2-3 fotografii cu aspecte din aplicaţia armatei austriece[2];

– să pregătesc un material despre Forţele noastre Armate, însoţit de fotografii alb-negru şi color, pentru revista militară austriacă „Bundesheer Illustrierte"[3];

– redacţia „Viaţa Militară" să-i trimită lui Ellinger lucrări apărute în Editura militară despre participarea armatei române la războiul antihitlerist;

– ţinând seama că şeful Direcţiei secretariat M.F.A. mi-a indicat să iau la mine pentru participarea la aplicaţia armatei austriece mai multe ţinute militare (de instrucţie, de oraş şi de ceremonie), rog să se aprobe decontarea sumei de 436 şilingi, costul transportului de la Viena la Bucureşti a cantităţii de bagaje ce depăşea greutatea normală[4].

ss/Locotenent-colonel Dumitru Rădulescu,18 noiembrie 1969

1. Consiliul Politic Superior;
2. Pe banda stângă, referitor la această propunere, generalul-maior Opriţă a scris: *Propun fără fotografii*, (n.r.);
3. Rezoluţia generalului Opriţă (valabil şi pentru alineatul urmtor): *Nu cred că este bine. Să ne mai gândim* (n.r.);
4. Rezoluţie general Coman: *De acord*. Pe prima pagină, sus în stânga, ministrul apărării, generalul Ion Ioniţă, va pune rezoluţia finală: *De acord cu propunerile tov. general maior Opriţă*, ss indescifrabil (n.r.).

O întrebare, mai multe răspunsuri

„Războinicii” pierd teren?

Karola Kim, *ProARME*: În general, ce părere aveţi în legătură cu pregătirea paramilitară a tinerilor de până la 18 ani?

Kasra (18), Iran: I think you must ask this question to older people, who gone to para-military training before and know about it. I don’t have any idea. I just know it is a duty that makes people stronger and powerful.

Cătălin Badea (18), Târgovişte: Nu cunosc multe centre unde tinerii pot primi o astfel de pregătire. Singurul care îmi vine în minte ar fi liceul militar de la Breaza, “Dimitrie Cantemir” pe care am avut ocazia să-l vizitez. Am fost plăcut surprins de seriozitatea şi sârguinţa cu care elevii îşi efectuau sarcinile. De altfel, întreaga instituţie mi-a inspirat disciplină. Astfel de pregătiri formează oameni competenţi, perseverenţi şi cu un sentiment de rigurozitate adânc înrădăcinat. Opţiunea urmării unei cariere militare ar trebui promovată mai mult tinerilor, mulţi neştiind de această posibilitate. Personal am refuzat urmarea unei astfel de pregătiri din comoditate. Însă dacă este vorba de nu ştiu ce grupări de gherilă care recrutează puştani, n-am idee.

Narcis Felix Iordache, Ungureni: Sunt de părere că un tânăr nu ar trebui să facă parte din nici o organizaţie paramilitară sau să fie pregătit de aceste organizaţii. În primul rând un tânăr ar trebui să se gândească la viitorul lui şi ce să facă să fie un om împlinit, pe când intrarea într-o organizaţie paramilitară cred că ar periclita şansele la reuşita lui în viaţă, deoarece organizaţiile paramilitare sunt de obicei o problemă în statele sau regiunile în care apar. Dacă faci parte dintr-o organizaţie “problemă“ devii chiar tu o “problemă“ pentru cei din jur.

Vladimir Cârlan (17), Târgovişte: Nu ştiu. Habar n’am. Se practică aşa ceva ? Nici nu am auzit de astfel de organizaţii la noi în ţară. Adică, oricum nu ştiu dacă interesează pe cineva.

Bogdan Stroia (18), Sibiu: Se plăteşte bine pe viitor. Ce să zic? O astfel de pregatire o să ajute în viaţă şi pe cei din jur. Eu vreu să mă fac militar.

Andrei Piţ (18), Dr. Tr. Severin: În primul rând nu mai există aşa ceva. Cel puţin nu aşa cum era pe vremuri. În al doilea rând, pregătirea (para)militară a tinerilor este aşa cum este datorită nouă. Nu pentru că au încercat ei să

schimbe ceva, ci doar pentru că nu a fost un mod destul de bun pentru normele noastre, ale elevilor. Dacă mă înşel nu ştiu, dar aşa mi se pare mie. Nu mă pricep la interviuri aşa că nu te aştepta la ceva prea complex. Doar în cazul în care nu e vorba de probleme sentimentale.

Anamaria Vatui, 18 ani, Bucureşti: O grupare paramilitară este, de regulă, una alcătuită din civili organizaţi într-o structură asemănătoare armatei "oficiale". Grupările paramilitare sunt de obicei de eliberare şi luptă împotriva guvernului. Îi îndoctrinează pe tineri,de exemplu în ţări africane subdezvoltate, mor foarte mulţi, se măcelăresc între ei. Au anumite interese, gen obţinerea independenţei, autonomie teritorială, prin folosirea forţei. Tinerii sub 18 ani se presupune că aderă mai repede din lipsă de cunoaştere, cultură, intelect. Sunt îndoctrinaţi mai uşor, iar unul de 15 ani te poate omorî la fel ca şi unul de 50 dacă are o armă şi ţinteşte bine.

Silvian Stan (17), Târgovişte: Din ce în ce mai mulţi tineri aleg aşanumitele "cariere moderne", legate de lingvistic sau servicii cu publicul, în detrimentul carierelor militare. Acest lucru se întâmplă din cauza lipsei de mediatizare a serviciilor armate şi din cauza concepţiei de multe ori greşită asupra acestei meserii. Singurele mijloace prin care tinerii îşi pot însuşi cunoştinţe militare sunt liceele cu profil militar, acestea fiind însă prea puţine pentru satisfacerea nevoii de cunoaştere.

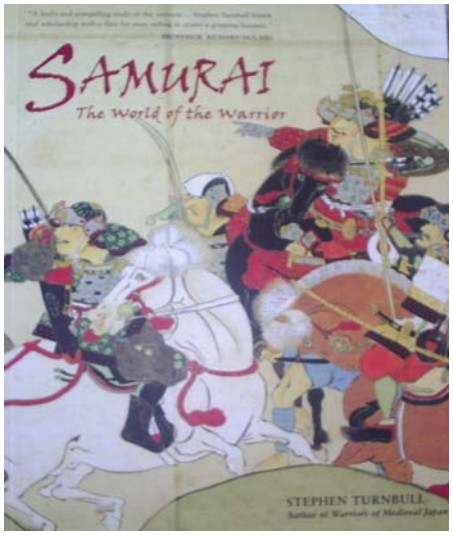
Universul cărţii de război

Samuraiul sau nevoia de exprimare a individualităţii

de Marius Vasile

Stephen Turnbull, ***Samurai. The World of the Warrior*****,** editura *Osprey Publishing Ltd*, Oxford, 2006, 214 pagini. Mai întâi să precizăm că *Osprey Publishing* este unul din liderii mondiali în ce priveşte publicarea cărţilor care tratează istoria militară, începând cu lumea antică până în timpurile moderne. Iar una din cele mai reuşite cărţi ale lor este şi cea scrisă de către **Stephen Turnbull**, expert incontestabil în istoria militară a Japoniepei, pe care ***ProARME*** şi-a propus să v-o prezinte în cele ce urmează.

Aşadar, ***Samurai. The World of the Warrior*** tratează un subiect relativ bine cunoscut, dar niciodată epuizat, permanent cu priză la publicul avid de noutăţi, anume războinicii Japoniei medievale, pe scurt – samuraii. Poate cea mai fascinantă moştenire a culturii medievale din Asia, clasa războinicilor de profesie, care se dovedeşte a fi mult mai interesantă şi complexă decât pare la o primă vedere, samuraii – echivalentul cavalerilor europeni, adevăraţi maeştri ai sabiei, dar şi ai imaginii de sine – încercau să îşi dovedească valoarea în ochii tuturor, ducând o viaţă nobilă şi violentă, totodată, guvernată de simţul onoarei, al integrităţii personale şi, desigur, al loialităţii. Aceste idealuri, de fapt, se pot observa foarte bine analizând strânsa lor legătură cu lorzii feudali, care îşi găsea deseori cea mai sublimă exprimare prin moartea în serviciul acestora din urmă, numiţii *daimyo.* În acelaşi timp, cartea lui **Turnbull** ne dezvăluie şi o altă faţă a samurailor, care trece peste limitele impuse de loialitatea faţă de apartenenţa la un grup sau faţă de un conducător, şi anume nevoia acestuia de a fi recunoscut drept un războinic individual, nu doar un chip fără nume, pierdut printre alte câteva mii din aceeaşi armată. Sufletul unui samurai a fost mereu sfâşiat de această luptă constantă dintre loialitatea faţă de *daimyo* şi nevoia de exprimare a individualităţii. Astfel, cartea ***Samurai*** prezintă consecinţele acestui conflict interior, dar, de asemea, şi o istorie a samurailor, de la concepţia clasei războinice până la abolirea sa, în secolul 19. Iar una din cele mai faimoase încercări ale samuraiului de a se individuliza de restul camarazilor săi era reprezentat de introducerea, în secolul 16, a aşa numitului *sashimono,* un mic steag legat de spatele armurii. Pentru soldaţii de rând, steagul putea să arate doar simbolul clanului pentru care lupta, însă pentru un samurai adevărat un *sashimono* avea o semnificatie mult mai mare, certificând, de

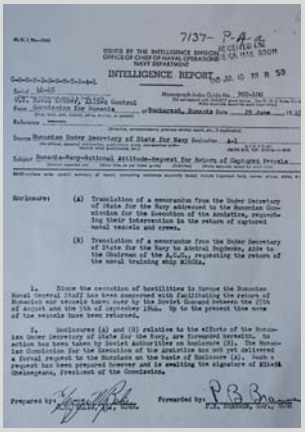

pildă, dincolo de numele său, inclusiv ce acte de vitejie a înfăptuit de-a lungul vieţii şi, de asemnea, ce strămoşi faimoşi avea în familie. Cu timpul, un *sashimono* astfel personalizat a devenit parte integrantă din echipamentul de luptă al samuraiului. Amănunt foarte important deoarece pe câmpul de luptă pe un astfel de samurai îl interesau mai mult duelurile cu adversari valoroşi decât mersul general al bătăliei, *sashimono*-ul fiind reperul absolut necesar pentru potenţialii adversari ca aceştia să ştie cu cine au de-a face. Sigur că până la urmă, căutarea continuă a gloriei personale pe câmpul de luptă avea să devină contraproductivă pentru armată, în general, dar **Stephen Turnbull** ne dovedeşte ca această tradiţie era produsul luptei dintre nevoia de a fi loial stăpânului şi aceea de a-şi dovedi măiestria războinică. În altă ordine de idei, cartea ***Samurai. The World of the Warrior*** nu tratează istoria militară a Japoniei în detaliu, în schimb se concentrează asupra istoriei acestei clase cu totul şi cu totul aparte de militari. Fapt pentru care este recomandată, evident, celor care doresc să afle cât mai multe despre tradiţiile şi ritualurile care guvernau viaţa samurailor de odinioară.

Odiseea unei flote

de N. P. Culiţă

În cel de-Al Doilea Război Mondial, Marina Română nu a fost învinsă în luptă. Dimpotrivă. Timp de câţiva ani, cele câteva nave de luptă ale românilor au ţinut în şah colosul reprezentat de Flota Mării Negre a URSS. Dar la numai câteva zile după ce din ordine superioare dictate de interesele marilor puteri au încetat focul, românii, luaţi prin surprindere, au fost dezarmaţi şi debarcaţi cu forţa de către cei pe care îi primiseră cu braţele deschise. Încadrate cu ruşi şi duse la Sevastopol, dar şi în alte porturi, aproape toate navele româneşti, în special cele militare, au primit nume noi, fiind incluse în Forţele Maritime Militare şi în marina comercială a URSS. În materialul de faţă, situaţia Marinei Regale Române şi a principalelor sale nave civile este prezentată prin prisma rapoartelor întocmite de către căpitan-comandorul **Phillip B. Brannen**, agent de informaţii american care a acţionat sub acoperirea oficială de reprezentant naval în cadrul Comisie Aliate de Control. Întrucât, fragmentar, parte din rapoartele sale, recuperate de noi de la istoricii americani, au mai fost prezentate într-unul din numerele pe 2009 ale revistei ***Document***, vă punem la dispoziţie, în traducerea lui **Marius Vasile**, integral, *Raportul 44-45*, inedit, însoţit de ilustraţii, de asemenea, mai puţin cunoscute.

Emis de către Biroul Diviziei Informaţii al Departamentului şefului de Operaţiuni al Marinei

Raport de informaţii

Confidenţial
Seria 44-45
De la membrul Marinei US, Comisia de Control a Aliaţilor pentru România în Bucureşti;
Data: 29 iunie 1945
Sursa: Subsecretariatul de Stat Român al Marinei; **Evaluare** A-1
Subiect: România, atitudinea naţională a Marinei, cererea pentru returnarea vaselor capturate
Distribuţia de către originator: Copie către şeful reprezentantului militar al US, Comisia de Control Aliat, România
Include:
A. Traducere a unui memorandum din partea Sub-secretarului de Stat al marinei adresat Comisiei Române pentru Executarea armistiţiului, cerând intervenţia lor în returnarea navelor şi echipajelor capturate
B. Traducere a unui memorandum din partea Subsecreatarului de Stat al Marinei către Amiralul Bodgenko, adjutant al Preşedintelui CAC, cerând returnarea navei de antrenament "Mircea".

De la încetarea ostilităţilor în Europa, Statul Major General al Marinei Române a fost preocupat de facilitarea returnării de vase de razboi române care au fost preluate de către Comandamentul Sovietic între 25 august şi 5 septembrie 1944. Până în acest moment nici unul dintre aceste vase nu a fost returnat.

Anexele (A) şi (B), relative eforturilor Sub-secretarului de Stat al Marinei Române, sunt înaintate cu prezentul document. Nici o acţiune nu a fost întreprinsă de către Autorităţile Sovietice în privinţa anexei (B). Comisia Română pentru Executarea Armistiţiului nu a înaintat încă o cerere formală ruşilor pe baza anexei (A). O asemenea cerere a fost totuşi pregătită şi aşteaptă semnătura lui Mihail Ghelmegeanu, preşedintele Comisiei.

Pregătit de: G. N. Belic, locotenent USNR
Trimis de: P. B. Brannen, comandor USNR

ANEXA (A), seria 44-45, (Confidenţial), pagina 1

MEMORANDUM

Am onoarea de a indica poziţia Flotei de Război Române, care în prezent se află în posesia URSS.
Art. 1 al Convenţiei de Armistiţiu include faptul că începând cu orele 04.00, 24 august 1944, România înceteaza ostilităţile contra URSS şi continuă războiul, alături de Puterile Aliate, împotriva Germaniei şi Ungariei.
Operaţiunile militare în acest scop efectuate de către Forţele Navale Române vor fi sub comanda generală a Înaltului Comandament Aliat (Sovietic).

Canoniera *Dumitrescu,* rebotezată de sovietici ARAKAS. S-a scufundat accidental în URSS, după ce fusese sechestrată, la Constanţa, la 5 septembrie 1944

Constanţa, 28 august 1944. Submarinul *Rechinul*, distrugătorul *Regina Maria*, a treia - neidentificată

problema navelor noastre de luptă va fi discutată după concluderea protocolului ce stabileşte cooperarea Armatei pe uscat pentru continuarea luptei comune a războiului, protocol care în acelasi timp se află în stadiul de creare de către Înaltul Comandament Sovietic şi Statul Major General Român.

Ministrul Christu, fostul Preşedinte al Comisiei Române pentru Aplicarea Armistiţiului, a pus din nou problema navelor de luptă ale Flotei Române, la întâlnirile din 12 şi 25 octombrie 1944, şi a cerut insistent, pe baza art. 1 din Convenţia Armistiţiului, ca navele noastre să ne fie returnate şi echipajele capturate să fie repatriate. A precizat că atitudinea Comandamentului Naval

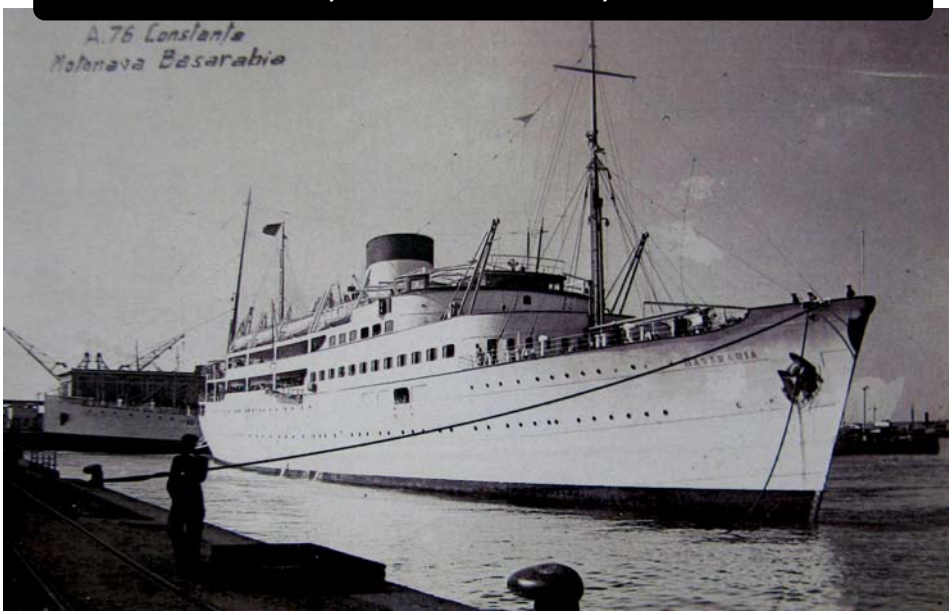
În noaptea de 23 august 1944 toate forţele navale şi terestre s-au pus complet sub proclamaţia făcută de Maiestatea Sa Regele şi au încetat ostilităţile.

Între 25 august şi 5 septembrie 1944 majoritatea navelor noastre de luptă din Marea Neagra şi de pe Dunăre au fost dezarmate, echipajele româneşti fiind schimbate cu echipaje ruseşti, culorile schimbate şi o parte din echipajele noastre au fost luate în captivitate. Între timp numele unora din nave au fost schimbate, fiind alăturate astfel Flotei Sovietice.

Pe 4 octombrie 1944 Sub-Secretariatul de Stat Naval a protestat împrotriva acestei stări a lucrurilor, într-un interviu ce a avut loc cu Amiralul Bogdenko, şi a cerut înapoierea navelor de luptă să opereze alături de URSS în conformitate cu ordinele Înaltului Comandament Sovietic.

Amiralul Bogdenko a răspuns că

Motonava *Basarabia*, rebotezată *Ukraina*, cedată URSS în 1944

Distrugătorul *Letucii* (nr. 23) sub pavilion sovietic, ex *Regina Maria*

Sovietic nu era în concordanţa cu spiritual de cooperare înţeles de el, în sensul că Flota de Război Română trebuia să acţioneze conform ordinelor Înaltului Comandament Sovietic, navele rămânând totuşi sub comanda căpitanilor români, cu echipaje şi culori româneşti.

Amiralul Bogdenko a spus că luarea navelor a constituit un act al Comandamentului Suprem Sovietic, care nu putea fi discutat de către Comisia de Control Aliată. Dar el a aprobat măsurile luate, deoarece erau dictate de necesităţi operaţionale şi de securitate, şi a afirmat că schimbarea echipajelor şi culorilor, ca şi plecarea navelor din porturile româneşti, nu contraveneau art. 1 al Convenţiei Armistiţiului, deoarece erau folosite pentru continuarea comună a războiului împotriva Germaniei şi Ungariei.

Cu aceste explicaţii, el a declarat problema navelor de luptă româneşti închisă definitiv.

Prin capitularea Germaniei, pe 9 mai 1945, fosta poziţie s-a modificat. Operaţiunile militare au încetat pe toate fronturile şi nici o clauză din Convenţia Armistiţiului nu cere ţinerea navelor de luptă române, cu echipaje şi culori ruseşti, la dispoziţia Comandamentului Aliat (Sovietic).

Ţinând cont de cele de mai sus, vă rugăm să interveniţi pe lângă Comisia de Control Aliată, astfel încât toate unităţile şi echipajele Marinei Regale să fie returnate Statului Român.

ANEXA (B) la seria 44-45 (Confidenţial), pagina 1

26 Mai 1945

Amiralului **Bogdenko**,

Comisia Aliată de Control

Vă rugăm să acordaţi atenţie următoarelor.

În timpul lunii septembrie 1944, nava de antrenament "Mircea", a Marinei Române, a fost luată de către autorităţile Sovietice şi dusă în ape ruseşti.

Datorită caracteristicilor de construcţie, această navă de antrenament nu poate constitui o navă de luptă, şi nu poate fi echipată în acest scop. De asemenea nu este potrivită rolului de navă comercială.

Ţinând cont de acestea, nu poate fi inclusă în niciun text al Convenţiei Armistiţiului, pentru a justifica luarea ei. Mai recent, nu a fost menţionată în Acord, pentru aplicarea art. 11, printre navele cedate.

Submarinul *Marsuinul*

Ţinând cont de cele de mai sus, vă rugăm să aranjaţi returnarea navei de antrenament către noi.

Este absolut necesară pentru noi, pentru antrenamentul practic al studenţilor din Şcoala Marinei şi Şcoala de Cadeţi, care vor forma viitoarele unităţi ale Marinei de Război şi Marinei Comerciale. Nu avem alte mijloace la dispoziţie care să îndeplinească acest scop.

Restituirea navei de antrenament "Mircea" către Marina Română ar fi un act căruia îi ataşăm cea mai mare importanţa, pentru progresul relaţiilor de prietenie cu URSS. Acest gest ar însemna mult pentru formarea unei relaţii de încredere mutual şi ar marca existenţa colaborării dintre cele două ţări vecine.

Acest lucru ar plasa Marina Română în poziţia de a forma elemente care să aducă un suport considerabil în relaţiile dintre România şi URSS şi ne-ar acorda oportunitatea de a ne afirma şi dovedi dorinţa de a coopera cu toată sinceritatea şi mijloacele disponibile.

Nava de antrenament "Mircea" nu reprezintă un simbol doar pentru Marină, dar şi pentru întreaga populaţie a ţării, care a contribuit la construirea ei prin subscripţii. Gestul dumneavoastră ar influenţa astfel întregul popor român care ar datora mulţumiri şi recunoştinţă Marelui Vecin de la Răsărit.

/s/ Viceamiral **Bărbuneanu Petre**,
Sub-Secretar de Stat Naval

Monitorul *Mariupol*, ex *Alexandru Lahovary*, sub pavilion sovietic

Un cuvînt în chestia evreească

de Constantin Ion Crengă

„Căci nu se poate ca sărăcia, jalea şi mâhnirea ce cresc necontenit şi mereu se încuibă în sufletul nostru, să nu ni deştepte o-dată şi să ni arate calea mîntuirei prin **cultură, prin muncă, stăruinţă şi înfrăţire!**” Era speranţa căpitanului **Constantin Ion Crengă**, fiul marelui nostru scriitor, care, demisionat din armată la 1898 şi intrat în afaceri cu tutun, îşi imagina că poate schimba starea de fapt a lucrurilor care deja îşi săpa cu sârg amplu făgaş către vremurile trăite de noi azi. România, şi nu numai România, ci şi Franţa, de pildă, în parlamentul căreia îşi făceau veacul miniştri precum **Crémieux**, citat în articolul din deschiderea ***Revistei periodice*** a căpitanului **Creangă**, va plăti scump peste doar câţiva ani, în Primul Război Mondial, ignoranţa semnalată cu durere, totuşi, în ciuda optimismului de circumstanţă, în articolele sale de la finele veacului al XIX-lea. (B. D.)

Sunt ani la mijloc de cînd mă frămînt şi mă trudesc, D-zeu ştie cum, pentru întemeierea industriei hîrtiei de ţigară *«Creangă şi Panama»* despre care nu mă îndoesc că şi D-voastră a'ţi aflat sau poate chiar, – a'ţi şi fumat'o. Jertfele de tot soiul pe care le-am făcut pentru întemeiarea acestei industrii, sunt nenumerate; Între altele am părăsit armata, unde ajunsesem căpitan la vârsta de 26 de ani; vârstă care î'mi dădea dreptul să nădăjduesc la cele mai înalte grade, dacă rămăneam în oştire. Ieşit ofiţer din şcoala militară la 1879, am fost trimis de către stat în Austria, ca să urmez cursurile «şcoalei superioare de geniu şi de artilerie» şi apoi, – în Belgiea, pentru a urma cursurile «şcoalei superioare de resboiu». Colegii mei de şcoală sînt astăzi, parte d'intr'înşii, comandanţi de regiment, cu gradul de Lt.-Colonel.

Mulţi din prietenii mei presupun că a'şi fi fost trebuitor oştirei. Ieu însă, d'impotrivă, am crezut cu totul altfel despre mine. Şi socotind că serviciile pe care le-a'şi putea aduce ţărei pe terenul economic, ar putea fi cu mult mai mari şi mai potrivite firei şi temperamentului meu, am demisionat din

Revista periodică, publicaţie apărută în Bucureşti în aprilie 1898, doar câteva numere, se pare (în Biblioteca Academiei Române există numai două, nenumerotate şi fără a fi precizată luna apariţiei). Editată lunar de căpitanul **Constantin Ion Creangă**, după ce a demisionat din armată şi s-a apucat de „afaceri”. Scopul mărturisit era acela de a *deschide inema, ochii şi mintea concetăţenilor mei români şi creştini, **de orice naţionalitate**, arătându-le **primejdia jidovismului**, aşa cum o pricep şi o simt ieu. N'am pretenţia să învăţ pe nimeni cum trebuie să **cugete**, să **simtă** şi să lucreze românește, în chestii economice şi naţionale; dar nu mă poate iară'şi nimeni opri să-mi aştern cugetările mele şi ale altora, în domeniul acestei mari probleme, de la care atârnă soarta şi viitorul neamului meu, pe care î'l iubesc cu o neţărmurită dragoste. **Fruntaşilor** neamului meu, **studenţi, militari, magistraţi, profesori, aadvocaţi, medici, preoţi şi d-lor funcţionari** în-deobştie, le adresez rugămintea, ba chiar insist a vă ruga pe toţi: Să'mi cetiţi mai întâi broşura; apoi judecaţi-mă cum v'eţi voi! Dar cu aceeaşi patimă sau nepărtinire, vă rog frăţeşte, să vă judecaţi şi pe D-stră!... Bucureşti, Aprilie 1898. Constantin Ion Creangă, strada Profetului, No. 18.* La subsolul paginii, cu bun simţ, ziaristul-comerciant se scuză: *Dacă mi-am permis ca să fac şi puţină reclamă, hîrtielor mele de ţigară, în cuprinsul acestei broşuri, oamenii de-treabă mă vor ierta, pentru că: „Gură de om,/ Gură de cîine,/ Cere pîine!” Şi ieu nu pot să fur, pentru că tata nu m'a învăţat meşteşugul acesta.* Pagina 3 începe cu titlul „Puţină biografie”, cam prima treime, după care lansează un dur „cuvânt în chestiunea evreească”, prelungit până la pagina 12 şi intercalat cu reclamă pentru hârtia de ţigară *Panama*, de acum concesionată de el pe 25 de ani, apoi hârtiei *Creangă Model I*, pe care o pune în antiteză cu hârtia *Job*, distribuită de evrei. Spre final, reclama devine patetică: ***Iubiţi fumători nu mă lăsaţi!*** *Afurisindumă prin toate sinagogile din ţară (din care pricină, se vede, că nu-mi creşte păr… în palme), jidovii habotnici şi resbunători, s-au jurat să nu'mi fumeze de loc hârtiile de ţigară „**Panama**” şi „**Creangă**”; ba chiar să le şi crtitice, cum ştiu ei, în mod pieziş. Uită să vede însă jidovii, că nu stau în mâna lor, **ci la voea şi dragostea fumătorilor**, care vor aprecia, atît calitatea ireproşabilă a hîrtielor noastre, cît şi răutatea şi obrăsnicia jidovească.* În fine, să mai precizăm că această interesantă publicaţie redactată de un militar de carieră, şi nu neapărat întâmplător fiul unuia dintre cei mai mari scriitori români ai tuturor timpurilor, avea 16 pagini, format 23,5/15,5, alte articole mai fiind semnte de **Ion Gr. Vulturescu** (student, colaborator al ziarului ***Jos Jidanii!***) şi de profesorul universitar **C. Istrati**, care, evident, date fiind împrejurările de azi, ar fi taxaţi drept naţionlişti, antisemiţi ş.a.m.d., fiind pasibili de vreo sancţiune penală. Atunci însă, ca şi **Creangă-Junior**, au scăpat ieftin. În ciuda faptului că în numărul următor pe acelaşi an 1898, apreciem, urmare evidentă a reacţiilor stârnite de „inedita” apariţie publicistică, sunt reproduse şi *o scrisoare dintr-o sută care mă insultă fără ca să mă porcăiască, ca alţii, şi o coloană din gazeta **Pământeanul**, de la 14 iunie 1897 Galaţi, „a evreilor, rezervişti, cari au satisfăcut (?) legea recrutării”*. Foarte interesante şi acestea din punct de vedere, cel puţin, al verbului polemic. Revistele se pot cerceta, în cazul că mai pot interesa pe cineva, la Biblioteca Academiei Române, secţia Periodice, cota P I 1246. (**B. Didescu**)

„REVISTA PERIODICA”
APARE O DATĂ PE LUNĂ
BUCUREŞTI
1898
SUMARUL:
PRECUVINTARE:
Scumpi cetitori;
Publicînd şi împărţind gratuit aceste broşuri,*) cred că împlinesc un apostolat. Deschid inema, ochii şi mintea concetăţenilor mei români şi creştini, de ori-ce naţionalitate, arătîndu-le primejdia jidovismului, aşa cum o pricep şi o simt ieu.
Constantin Ion Creangă
Strada Profetului, No. 18

armată la 1892, apucîndu-mă de industrie şi de comerţ. Căci inema şi gîndul, îmi ierau în altă parte: *Prăpădul jidovismului mă îngrozea şi amarnic mă făcea să sufăr!* Şi vă întreb: Care din noi simte şi nu'l doare privind ruina ce din zi în zi tot mai mult ne ameninţă? Iar pe jidovii, ce ne-au copleşit din toate părţile, cum se îmbuibă şi se îmbogăţesc văzând cu ochii, în dauna şi spre istovirea neamului român, care tot mai mult se prăvăleşte şi se stînge în vultoarea ignoranţei, a sărăciei şi a viţiului, ce ne paşte „de nu te mai poţi cunoaşte", de la un capăt la celălalt al ţării?

Şi pe când, sub ochii noştri, se perindă acest tablou sfâşietor; pe când toate urdorile Galiţiei şi ale Poloniei, storcîndu-ne munca, au pus mîna pe întreaga avuţie a ţării; pe cînd tot comerţul şi cîta bruma de industrie, ce mai avem, se află în mîinile lor; Noi, romînii, aduşi în sapă de lemn, ce facem? *Dormim somnul morţei de veci* şi, ne-aude, ne-a vede, ne-a-greaua pamîntului, îngroşăm din zi în zi tot mai mult rîndurile funcţionarilor şi facem politică, de interese, prin toate răspîntiile, învrăjbindu-ne între noi, pentru o bucată mai mare sau mai mică de ciolan. Cîţi oameni de treabă, deştepţi şi voinici ca munţii n'am cunoscut ieu; ba ce i'e şi mai trist, cîţi meseriaşi sau comercianţi nu'şi-au părăsit instrumentele de muncă sau tejgheaua, ţinîndu-se de pulpana vre-unui politician oarecare; topindu-şi vremea, sănătatea şi chiar punga, în speranţa unei funcţiuni promise de darnicul politician, la vreme de restrişte, *adecă în opoziţie?* Şi' în goana acestei crude amăgiri, cîte familii – ani de-a rîndul, – nu zac în lipsă, în ruşine şi mizerii de tot felul? *Cîţi copilaşi nu pier de boli, sau îşi făuresc în neştire lanţul puşcărielor? Şi cîte copile fragede şi nevinovate nu se aruncă în braţele prostituţiei?* De ce? Pentru că fie de lene sau de ruşine (?), părinţii lor – despreţuind munca rodnică şi cinstită a meseriaşului sau a comerciantului, – preferă mai bine să vegeteze cu anii prin cîrciumi şi cafenele, făcînd politică, în speranţa unor vremuri mai bune – cred iei, – cînd a'i lor sau a'i noştri, vor veni la putere./…/

Dar ceea ce ne roade pe noi romînii, ca viermii la rădăcină şi pune în deosebi piedici desvoltărei noastre, ieste **lenea, zavistia şi gelozia**. Cea d'întîi – soră dreaptă cu ambiţia şi fudulia –, ne duce la dispreţul muncei de care fugim de ne scoatem ochii; cea de a doua – fructul prea cinstitei ignoranţe –, *pune piedici dragostei şi înfrăţirei noastre*, fără de care nimic mai de seamă şi mai statornic nu se poate înjgheba; iar cea de a treia – izvor de răutate şi prostie –, înlăturînd meritele şi talentul, sloboade frîul şi destinele ţărei pe mîna tutulor şarlatanilor şi a nulităţilor; cari, covîrşindu-ne în minciună şi necinste, duc neamul de rîpă prin apucăturile, nepriceperea şi lipsa lor totală de patriotism. Aşa în politică, aşa în literatură, în ştiinţă ca şi în comerţ şi, – pretutindeni!...

Acesta ieste adevărul şi trista perspectivă care ne aşteaptă, dacă bărbaţii noştri luminaţi şi bunii patrioţi, nu'şi vor da mâna ca să înfrunte, cu un ceas mai devreme, demagogia şi îndrăsneala nulităţilor; şi cu puteri unite – folosindu-se de mijloacele ce li stau la îndămînă –, să ni scoată cît mai curînd din făgaşul ignoranţei, a lenei şi a nepăsărei în care ne găsim.

Aceste lucruri şi trista perspectivă care ne aşteaptă, m'au îndurerat şi pe mine, în ziua cînd am părăsit armata. Şi sunt prea fericit că p'intre puţinii romîni cari mai ţin încă piept străinilor, prin muncă, mă pot prenumăra şi ieu; mic prin puterea capitalului, dar mare pri îndrăzneala, entusiasmul şi speranţele ce pun, într'un viitor mai vrednic de cinstea şi fala neamului romîn. Căci nu se poate ca sărăcia, jalea şi mâhnirea ce cresc necontenit şi mereu se încuibă în sufletul nostru, să nu ni deştepte o-dată şi să ni arate calea mîntuirei prin cultură, prin muncă, stăruinţă şi înfrăţire!

Priviţi Bucureştiul! O mare parte dintr'însul mahalale întregi şi mai toate stradele principale, care străbat oraşul, sunt astăzi locuite de evrei; Cari s'au năpustit aici ca lăcustele, scurgîndu-se din toate părţile, de peste Olt şi din Moldova mai cu seamă şi cari cresc şi se înmulţesc, ca ciupercile, pe putregaiul capitalei. Sunt mahalalele, mai bine de un sfert din Bucureşti, *«Prin care nu mai poţi străbate de atîta străinătate»* cum zice Eminescu…

Tot negoţul, afară doar de băcănit şi în parte şi de cîrciumărit, a trecut în mîinile lor. Hrana zilnică a capitalei, carnea vitelor şi abatoriul, se află în mîinile lor. Chiar rampa de vinuri, unul din cele mai mari isvoare de bogăţie ale capitalei, care pînă mai ieri se găse în mîinile noastre, a trecut astă-zi aproape cu desăvârşire în mîinile evreilor. Toate antreprizele de milioane, toţi samsarii şi furnisorii oficelor publice şi private, sunt în de obştie străini şi în cea mai mare parte evrei. *Capitalul, banii, sau nervul de viaţă şi de rezistenţă a unui popor*, se află în mîinele lor. Peste tot locul – şi unde nu te gîndeşti, – vezi ridicîndu-se **şcoli şi havre evreeşti**; *pe cînd bisericile noastre cad în ruină şi se prăpădesc d'impreună cu simţimîntul nostru moral şi religios, care tot mai mult se împuţinează şi dispare, în faţa sărăciei şi a desnădejdei care ne-a coprins!...* Nu mai vorbesc de restul ţărei şi de Moldova în special, că mi se încrîncenă inema. Căci pe unde a pătruns **molima jidovismului** se ştie, că totul a pierit şi nici praful nu s'a mai ales din avutul şi liniştea

Căpitanul **Constantin Ion Creangă** (1860-1918) a fost unicul fiu al marelui povestitor humuleştean. Ofiţer ca formaţie profesională, promoţia 1879 a şcolii militare din Iaşi, cu studii superioare militare în arma geniu la Triest, Viena şi Bruxelles, avansat căpitan la vârsta de 26 de ani, în 1892 **Constantin Creangă**, o dată văzut scăpat de sub tutela tatălui său, a demisionat din armată şi s-a apucat de afaceri, fabricând foiţe de ţigară „Creangă", pe ambalajul cărora imprima portretul unui mare scriitor român, iar în interior extrase din opera acestuia. Concomitent, scotea ziarul ***Tribuna***, unde-şi făcea o reclamă „rămasă de pomină": *Ori fumaţi foiţa Creangă, ori daţi dracului tutunul!*[1]. Este perioada când scoate şi ***Revista periodică***, îndreptată contra evreilor, cauza fiind concurenţa acestora în afaceri. Inevitabil, va urma falimentul, după care **Creangă-Junior** se face cofetar ca, începând războiul mondial în Europa, în 1914, să reintre în armată cu gradul de maior. În primăvara lui 1918, la 1 aprilie, va muri în Spitalul Sf. Spiridon din Iaşi. Ajunsese preşedintele Curţii Marţiale. A lăsat o mică operă literară şi de specialitate… comercială, între care *Lupta pentru existenţă* (1896) şi *Domniţa Maria şi copilul din casă* (1905), ambele apărute la Bucureşti.

creştinului!... Totul a pierit şi s'a istovit, ca mîncat de lăcuste, intrînd în ghiarele acestor *jivine*, cari au ajuns ca să ne stăpânească astăzi de fapt, *ba chiar să ne insulte şi să ne batjocorească ca pe un popor cucerit…* Şi n'am, să credeţi, nici pic de ură şi de vrăşmăşie în potriva lor. N'am făcut alta, de cît să descriu, întîmplător, în cîte-va cuvinte sarbede, un tablou în deobştie cunoscut, – cu mult mai negru şi mai fioros în realitate; – pentru că nici timpul şi nici spaţiul nu mă îngădue ca să mă întind mai mult asupra unui subiect aşa de important. Dar şi Christos a zis: *«Dă'i Chezarului ce'i al Chezarului şi lui D-zeu ce'i a lui d-zeu:»*

Evreii sunt iscoditori, ageri, sprinteni şi îndrăsneţi la treabă, stăruitori şi lipsiţi de viţii, afară doar de viclenie, care împinsă la extrem – ca şi spiritul de înfrăţire şi solidarizare –, ţin de istoria lor naţională, una cu biserica (cea mai habotnică, mai şovină şi mai intolerantă biserică din cîte sunt pe pământ); şi care, au fost singurele *mijloace* prin care'şi au păstrat, cu încăpăţînare, pecetia dinstinctă a individualităţei lor în amestecul atîtor popoare; şi, –singura *cauză fundamentală* pentru care au fost şi vor mai fi spulberaţi în cele patru vânturi şi,–nevoiţi a trăi ca un *paria*, între ură şi prigoană,–*între conştiinţa şi frica lor proprie,* vecinic şi pretutindene toleraţi, dispreţuiţi, şi scîrbiţi de restul omenirei întregi.

Dar dacă evreii ne copleşesc văzând cu ochii şi **mulţumită lipsei noastre totale de organizare socială**, n'a mai rămânea în scurtă vreme, nici piatră pe piatră din tot edificiul nostru social, economic, poate chiar politic şi naţional – cum n'a mai rămas din falnica Polonie de odinioară,–din Ungaria şi Galiţia de astăzi; apoi să se ştie că nu evreii sunt de vină: *«Nu acela ce mînîncă 7 cuptoare de pîine ieste vinovat, ci acela care i le dă».* şi în cazul de faţă, nu evreii sunt vinovaţi că prosperează în dauna noastră, ci, noi romînii, pentru că împingem indolenţa şi nepăsarea **pînă la dispreţul de noi înşi-ne**, *cu toată conştiinţa ce avem despre ruina şi primejdia nemijlocită care ne ameninţă*. Este adevărat că ni lipseşte **cultura**, un factor aşa de însemnat în desvoltarea şi progresul unui popor; dar nici aşa de proşti nu suntem, din fire, ca să nu pricepem răul care ne ameninţă! şi totu'şi, facem pe ne-a-ude, ne-a-vede, ne-a-greaua pământului, de ce n'aşi spune-o încă o dată?... Din pricina lenei, a **egoismului şi a răutăţei** care ne stăpîneşte! Ne pare rău de binele aproapelui şi ne bucură căderea lui. Pe cînd evreul, cu totul d'impotrivă: Se mîhneşte cînd vre-unul dintr'ai lor cade în nenorocire şi se sileşte să'l ajute, mai mult chiar de cît poate, ca să'l scape dintr'însa. Cînd vre-unul dintre noi, cade în grea cumpănă sau mizerie, romînul îi mai dă un picior ş'apoi îi întoarce spatele; Pe cînd evreul, pe acela ce se ridică d'intre iei, îl respectă; şi cînd interesele acestuia vin în atingere cu interesele vreunui romîn, **evreii sar, din toate părţile** ca să sprijinească pe conaţionalii lor. […]

[1] Lucian Predescu, *Enciclopedia României*, Editura Saeculum I. O., Bucureşti 1999, pag. 232

Armele românilor

De la falx la bomba atomică

2. Ghioaga (măciuca, buzduganul, biciul de luptă)

✍ **Zalmo de Gikos**

Cea mai practică armă nu numai a românului, ci a omului, în genere, din orice timp şi de pretutindeni, dar prin excelenţă a ţăranului valah a fost şi rămâne ghioaga (cu variantele ei modernizate de azi numite bâtă de baseball sau baston de cauciuc, folosite încă în reglarea conturilor lumii interlope, ca accesoriu în autoturismele personale pentru orice eventualitate, în temperarea spectatorilor prea înfierbântaţi la meciurile de fotbal, a demonstranţilor dedaţi la violenţe stradale etc.). Având ca principale atuuri doar tăria materialului (lemnului) din care era confecţionată, eventual greutatea şi, îndeosebi, forţa fizică a luptătorului, inclusiv antrenamentul în mânuirea unei astfel de arme, ghiocaşul (măciucaşul) era un real pericol în confruntările corp la corp, pe spaţii închise, îndeosebi contra cavalerilor protejaţi de armură. Mai ales că bâtele de luptă erau ţintuite corespunzător, iar mai târziu, după contactele cu armatele orientale şi îndeosebi occidentale, meşterite efectiv din metal (partea de izbire, cel puţin) care, legată de mâner prin intermediul unui lanţ (ceea ce a permis mai apoi „inventarea" a două-trei extensii) de circa o jumătate de metru, amplifica de câteva ori forţa de lovire, rana putând fi chiar mortală în cazul în care era vizat capul, gâtul sau inima. În ceea ce priveşte varianta de lux – buzduganul, foarte des întâlnit în Balcani nu doar ca armă de luptă cât ca instrument al puterii (nu întâmplător de la el a derivat bastonul de mareşal), acesta a fost la mare vogă în tot evul mediu românesc, intrând în istorie nu doar ca urmare a unor reglări de conturi între pretendenţii la domnie, ci şi în cel puţin două momente de referinţă ale vitejiei româneşti şi care nu întâmplător sunt legate de domniile cele mai glorioase ale neamului nostru, anume **Ştefan cel Mare** şi, respectiv, **Mihai Viteazul**. Fără a detalia, profităm de ocazie pentru a aminti, cu nedisimulată satisfacţie, despre Bătălia din Codrii Cosminului (1497) când cei cinci mii de cavaleri înzăuaţi ai regelui polono-lituanian **Ioan Albert** au fost pitroiţi întru veşnică pomenire cu bâtele ghintuite, după cum bine se poate observa inclusiv din gravurile de epocă, eventual din alte imagini plastice rămase de la pictorii inspiraţi de eveniment. Cât despre al doilea moment, nu mai puţin legendar, acesta este legat de duelul cavaleresc dintre boierul oltean **Preda Buzescu** şi nepotul hanului tătar, derulat pe fundalul luptei de la Stăneşti (1595), recuperat peste veacuri din letopiseţi şi transpus în formă lirică de **Dimitrie Bolintineanu**: *...Ei se bat în spade – spadele se frâng;/ Şi se iau în braţe – se smucesc, se strâng./ Când tătarul scoate o secure mică/ Şi lovind pe Preda, pavăza îi strică./ Dar el cu măciuca astfel îl lovi/ Încât deodată căzu şi muri.* (Preda Buzescu) Ce ar mai fi de zis? Că nu demult, vizitând *Muzeul torturii* din San Marino am întâlnit printre exponate un splendid bici de luptă *(foto)*. Sau poate că era un instrument de tortură? În orice caz, indiferent de destinaţie, ghiaSoga (buzduganul, biciul de luptă etc.) a fost şi rămâne o armă teribilă. Pe cât de albă, pe atât de ieftină comparativ cu o spadă, de pildă.

Creativitate şi nemurire

de Rheea Delfi

Motto:
Creativitatea înseamnă să îţi permiţi să faci greşeli.
Arta înseamnă să ştii pe care să le păstrezi.
Scott Adams

Atât creativitatea cât şi capacitatea de inovare sunt calităţi umane esenţiale. Ele se manifestă liber şi spontan, începând de la desenele sau construcţiile copiilor mici – de pildă castelele de nisip de pe plaja Mării Negre, din miezul sezonului estival – şi până la marile invenţii din istoria lumii, precum hârtia (*brevetată* de chinezi), praful de puşcă (tot chinezii), telefonul lui **Graham Bell**, becul lui **Thomas Alva Edison**, radioul lui **Marconi**, „farfuria zburătoare" a românului **Henri Coandă**, ca să nu mai spunem de „stiloul" lui **Grigore Poenaru** (sau *tocul rezervor cu cerneală fără sfârşit*, cam cum îi spunea el) şi de care ne folosim noi chiar acum, ca să scriem aceste rânduri.

În ceea ce priveşte factorii creativităţii se poate vorbi, mai întâi, de aptitudini pentru creaţie, poate chiar de talent (în cazul poeţilor, pictorilor etc.). De exemplu, americanul **Thomas Edison**, cunoscutul inventator de care am vorbit anterior, susţinea că *geniul este 99% transpiraţie si 1% inspiratie*. Sigur că proporţia aceasta este relativă, dar esenţa este că inspiraţia rămâne fundamentală. Ca şi întâmplarea. Vă mai amintiţi de… mărul lui **Newton**? Dar de butoiul în care făcea baie nu mai puţin celebrul **Arhimede**? Fără întâmplările acelea aparent neînsemnate din viaţa lor cotidiană cine ştie câte secole am mai fi orbecăit prin labirintul fără de sfârşit al desăvârşirii societăţii. Un alt factor, desigur, îl reprezintă experienţa, repetiţia, antrenamentul, fără de care cuvântul perfecţiune n-ar exista. Ca să nu mai vorbim că importantă nu este doar cantitatea, ci şi varietatea ei. Gândiţi-vă, de pildă, ce ar însemna lumea doar cu o singură rasă umană, de exemplu cea albă? Dar cu o singură marcă de autoturism, de pildă… *Trabantul*? Sau cu o singură, deşi eternă melodie: cea a vântului de sfârşit de toamnă? S-ar mai putea vorbi, oare, despre… evoluţie? Eu cred că nu! Este în firea omului, însă, ca experienţa să se adune de la un veac la altul, de la o şcoală la alta, de la o lume la alta, să se intercondiţioneze, să se completeze şi să se influenţeze reciproc. Aşa de pildă există o puternică influenţă directă exercitată de precedesori, de profesori, pe care emulii lor, ucenici, elevii sau admiratorii lor s-au grăbit s-o preia, să o finiseze şi să o transmită mai departe. **Socrate** l-a influenţat pe **Platon**, **Hayden** l-a influenţat pe **Beethoven**, **Enescu** pe **Yehudi Menuhin**, **Rodin** l-a influenţat – este un fel de a spune – pe **Constantin Brâncuşi** (în sensul că i-a arătat calea pe care el nu trebuie să o apuce dacă vrea să dărâme barierele, adică să intre în istorie pe propriul drum şi, la rândul său, să întemeieze o nouă şcoală), şi tot aşa...

***Constantin Brâncuşi* – Pasărea măiastră**

În fond şi la urma urmei, pe aceasta se bazează însăşi existenţa lumii, anume pe folosirea ca postament a experienţei înaintaşilor, a tot ceea ce ei au creat, pentru ca mai departe noi să durăm Casa în care copiii noştri de mâine vor procrea, la rândul lor, adăugându-i noi şi noi etaje, până când ideea unui Al Doilea Turn Babel va prinde contur şi istoria Omului va fi nevoită să o ia din nou de la capăt. Până una-alta, însă, chiar daca nu suntem pe deplin mulţumiţi de ceea ce ni s-a transmis drept moştenire, în sensul că simţim mereu nevoia de a ne îndepărta de modele – revezi cazul nemuritorului nostru **Brâncuşi –**, esenţial rămâne amănuntul că fără aceste repere, aidoma farurilor de la ţărmul mărilor nesfârşite, pentru navigatori, noi nu am şti de unde să începem şi, mai ales, unde să ne oprim.

Cum am putea să nu le fim recunoscători?

Vasile alui Ignatie.

Soartă de român bucovinean

de prof. Rozalia Rotaru

L-am cunoscut în 1973, vara, pe când, studentă fiind, viitorul meu soţ m-a adus acasă la el, în Oboga de Olt, ca să mă prezinte părinţilor. Era un om înalt, foarte înalt, vesel, inimos, bun la suflet, cu o fire blajină. M-a acceptat de prima dată şi totdeauna de atunci şi până când a închis ochii, pe 11 mai a. c., am ştiut că mă iubeşte şi că este tare mândru de nora lui. Ţinea la mine pentru că, zicea el, sunt din Maramureş, adică de foarte departe, ca şi el, şi că străbunii mei, ca şi ai lui, fuseseră supuşi austrieci. După moartea lui, acasă, pe şifonier, într-o cutie de lemn nu prea mare, alături de pozele copiilor lui (în afară de soţul meu a mai avut două fete), am găsit actele lui de identitate, cele de studii, livretul militar, o fotografie din armată, dar şi o autobiografie a tatălui său dată cu ocazia întocmirii dosarului prin care cerea autorităţilor sovietice ca să-i permită să ajungă în România, la fiul său, care ar fi urmat să-l întreţină până la moarte, între timp de Moldova sovietică nemailegându-l nimic. Am mai găsit şi un document în limba rusă la care toţi ne-am uitat lung, neştiind ce poate să fie, ca mai apoi să aflăm că este certificatul de deces al bunicii soţului meu, adică mama lui Vasile alui Ignatie, trecută la cele veşnice de inimă rea la 40 de ani, după ce aflase dintr-o sursă pe care a crezut-o sigură că fiul ei – socrul meu, adică –, fusese împuşcat mortal pe frontul de la Iaşi, în primăvara lui 1944, într-o tranşee. Aşa că povestea vieţii lui o refac mai mult din amintiri şi din acele puţine „documente" devenite, dintr-o dată, extrem de preţioase acum, când el nu mai e…

Vasile, răposatul meu socru, fusese fiul lui **Ignatie Rotaru** din Oprişeni, judeţul Rădăuţi, neam de agricultori. Acest **Ignatie**, reiese dintr-o autobiografie, la 19 ani a fost încorporat în armata austriacă şi trimis în luptă pe frontul italian, între 1915-1916, după care, căzând prizonier la italieni, a mai revenit acasă abia la terminarea războiului. La vârsta de 21 de ani, în aprilie 1943, unicul său fiu, **Vasile Rotaru**, socrul meu, adică, va fi încorporat la rândul său, dar numai că în armata română, la Batalionul 4 Pionieri, luptând pe frontul din est, numai; pentru ţara lui şi nu a altora, însă, cum se întâmplase cu tatăl său, **Ignatie**. Care **Ignatie**, iată ce spune în autobiografia menţionată anterior, singurul act scris de mâna lui şi păstrat, prin vreme, de la el:

*…Eu, subsemnatul **Rotaru Ignat**, născut în an 1896 în comuna Oprişeni, raionul Hliboca, reg. Cernăuţi, fiul lui **Vasile** şi **Varvara**. Şcoala am făcut-o tot în comuna Oprişani, 4 clase primare. Părinţii mei au fost agricultori cu un hectar de pământ şi eu sunt tot agricultor. La vârsta de 19 ani am fost încorporat în armata austriacă şi am fost pe front la Italia între anii 1915-1916 şi în anul 1916 am fost luat prizonier de către armata italiană. În anul 1919 am venit în ţară. M-am căsătorit în 1923 tot cu o fată de ţărani fără pământ. Politică nu am făcut, m-am ocupat tot cu agricultura. Am avut un băiat, fiul meu **Rotaru Vasile**. La vârsta de 21 de ani fiul meu **Rotaru Vasile** a fost încorporat în armata română în 1943. După terminarea războiului, nu s-a mai întors acasă şi n-am ştiut nimic de el un timp de 12 ani. După 12 ani, fiul meu mi-a trimis scrisoare din R. P. Română, că este bine, sănătos, este căsătorit şi are 3 copii. Eu l-am chemat să vină acasă şi el mi-a răspuns că nu poate să vină căci are trei copii mici şi mi-a scris din nou să mă duc eu la el să mă întreţină până la moarte sub spaţiul lui. Acum că **Rotaru Ignat** fiind văduv 12 ani, trăind singur căci soţia mi-a murit din anul 1945 şi nemaiavând alţi copii afară de el, nici alţi fraţi, fiind la vârsta de 62 de ani şi neavând alte rude să mă întreţină, m-am hotărât să plec la fiul meu **Rotaru Vasile** cu paşaport eliberat de autorităţile sovietice în anul 1958 la 21 decembrie. După un timp de trei ani am primit din nou cetăţenie română, la anul 1962.*

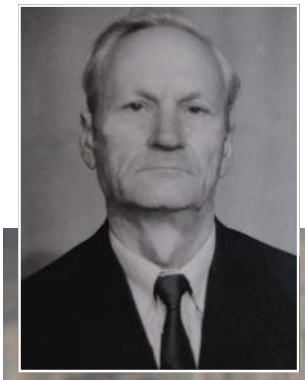
Întrebarea care s-ar putea pune este cum s-au petrecut lucrurile cu **Vasile Rotaru**, cel ştiut, de către mama sa, căzut pe front, dar în realitate descoperit viu şi nevătămat peste ani şi ani de către **Ignatie**, bătrânul său tată? Problema este cât se poate de tipică pentru vremurile atât de triste şi de încurcate ale războiului, indiferent când şi unde se petrece acesta. În cazul de faţă, **Vasile** a luptat, într-adevăr, pe frontul din Moldova, între Iaşi şi Roman, numai că, după cum se ştie, după revărsarea puhoiului sovietic

Rozalia Rotaru

peste Nistru şi Prut, soldată la 23 august 1944 cu „capitularea" fără condiţii a regelui **Mihai** şi a plutonului său de ofiţeri de palat erijaţi în „salvatorii naţiei", frontul a mers mai departe tot către vest, şi o dată cu el şi soldatul **Vasile alui Ignatie**, tot mai dezorientat şi căzut pe gânduri, întrucât de acum casa şi pământul, părinţii şi neamurile lui rămăseseră în zona cucerită de Armata Roşie. În momentul acela a intervenit medicul militar al unităţii, **Constantin Constantinescu**, din Craiova, care remarcase că este băiat de treabă, cu bun simţ, dezgheţat şi, cum tocmai avea nevoie de un administrator de încredere pentru moşia lui din Oboga, judeţul Olt, i-a dat scutire medicală şi l-a trimis acolo. Era vremea când pentru foştii basarabeni şi bucovineni, întâmplător încorporaţi în Armata Română, situaţia devenise destul de confuză

pentru că dacă era dovedit că luptaseră contra sovieticilor, o dată recuperaţi, erau trimişi direct în Siberia. Dar asta numai dacă scăpau de plutonul de execuţie. Or, **Vasile alui Ignatie** nu-şi făcea nicio iluzie, deşi propaganda cotropitorului susţinea tocmai contrariul, anume că vor fi primiţi cu cântece şi flori, dar numai să se reîntoarcă, să pună umărul la reconstrucţia patriei... sovietice. Adevăratul motiv însă pentru care **Vasile** nu s-a reîntors la ai lui, în Oprişeni, a fost nu teama de ruşi, deşi ceva-ceva a lăsat să se înţeleagă şi în acest sens, întrucât a fost la un pas de a fi împuşcat cândva, în adolescenţă, şi el şi tatăl său, de către un pădurar rus, fără nicio somaţie, ci pur şi simplu dintr-un capriciu. Totuşi, de data aceasta motivul era legat de posibilitatea împlinirii unui mai vechi vis al său, anume acela de a emigra în Canada, pe urmele unor veri care, mai norocoşi, apucaseră să o facă înainte de război, şi de unde trimiseseră vorbă acasă că peste Atlantic ar curge numai lapte şi miere. Aşa că propunerea medicului **Constantinescu**, alias „boieru", cum îi va spune **Vasile** de acum încolo, a picat numai bine. O singură condiţie a pus şi el, ca în momentul când va reuşi să adune banii necesari, să-i permită să plece în Canada, la verii lui. Ceea ce boierul s-a grăbit să confirme. Doar că nu avea să fie după planurile fostului vânător de munte, de acum administrator al moşiei de la Oboga, sat cunoscut pentru argila sa specială numai bună pentru olărit, ci după cu totul şi cu totul altcineva... Pentru că numai bine, în 1948, când îşi cam făcuse suma şi iar avea în cap planuri de ducă, peste România a căzut, ca o ciumă, stabilizarea monetară, alegându-se praful de visurile lui americane. Şi, pe scurt, a rămas mai departe la moşia din Oboga a boierului, ca administratorul cel mai de încredere. De acum însă devenise alt om şi, evident, avea alte planuri. Şi cum între timp, printre oamenii care veneau la muncă pe moşie remarcase o fată de peste deal, din Baldovineşti, satul Pietriş, pe nume **Paraschiva**, i-a spus boierului că dacă fata aceea va fi de acord să se mărite cu el, nu mai pleacă niciodată din Oboga. Cu atât mai mult cu cât la scrisorile lui trimise acasă, în Bucovina, nu primise nici un răspuns. Şi atunci, boierul şi-a arătat încă o dată mărinimia. El însuşi a mers în peţit pentru **Vasile**, cu şareta. Şi tot el a fost naşul de cununie. Iar cadoul de nuntă s-a prezentat sub forma unui hectar din pământul cel mai bun, în vatra satului, pe care tânăra pereche şi-a durat casa şi şi-a amenajat o grădină de legume. De grădină însă **Vasile** şi **Paraschiva** nu s-au putut bucura prea mult pentru că aproape imediat a început colectivizarea. Era prin 1949. Şi toată lumea, aproape, în frunte cu boierul, cu primarul şi cu popa, a rămas fără pământ, fără vite, fără pluguri, fără nimic. Toate, de acum înainte, erau ale tuturor şi ale nimănui, în realitate. Fireşte că **Vasile alui Ignatie** a fost ultimul care a predat pământul la colectiv, când a fost sigur că nu mai are încotro. A dat inclusiv căruţa şi caii, de care era ataşat ca de copiii lui. În special de Suru era ataşat, cel mai blând cal din lume, pe care învăţaseră să călărească

11 mai 1943, Rădăuţii Bucovinei. Plutonul 3 Recruţi din a doua companie a Batalionului 4 Pionieri de Munte. În prim-plan este chiar soldatul Vasile Rotaru, zis alui Ignatie, simulând căderea sub gloanţele plutonului de execuţie. Dacă sovieticii ar fi pus mâna pe el, această imagine ar fi avut darul unui gest premonitoriu (Fototeca ***ProARME***)

toţi puştanii de prin vecini. Avea să-i revadă peste nici trei ani aduşi la stadiul de gloabe, ciomăgiţi şi neîngrijiţi, numai pielea şi osul. Cât despre bietul Suru, acesta avea să moară spânzurat cu lanţul, într-o zi, din neglijenţa grăjdarilor. Dar **Vasile** n-a disperat. De acum, o dată cu copiii, apăruseră alte griji; trebuia să le arvunească alt destin decât cel de care avusese el parte. Iar la câţiva ani, graţie unui profesor de limba rusă – căruia i-a trecut prin minte ca scrisorile pe care le tot trimitea când şi când acasă, în Bucovina natală, devenită de acum ţară străină, să le traducă direct în limba lui **Puşkin** –, îşi va regăsi şi tatăl. Care, într-o bună zi, şi-a vândut casa şi tot ce avea acolo, în Oprişeni, şi, după un drum nu lipsit de peripeţii, a venit la Oboga, ca să-şi trăiască restul zilelor alături de unicul său fiu şi de nepoţi. A adus cu el un aparat de radio cu 40 de baterii, marca *Rodina*, o dună cu fulgi de gâscă (un fel de plapumă foarte călduroasă) şi un cozonac mare, cu mac. Aici, la Oboga, va mai trăi aproape 20 de ani. În ceea ce-l priveşte pe **Vasile**, el şi-a crescut copiii cum a ştiut mai bine, i-a dat la şcoli înalte şi i-a văzut oameni la casele lor, cu servicii bune, la rândul lor cu copii, deci şi cu bucurii, dar şi cu necazuri.

Toate bune şi frumoase până când a venit aşa-zisa revoluţie din decembrie 1989 care, pe de o parte i-a permis să-şi revadă încă o dată satul copilăriei (prima oară îl revăzuse, cu chemare de la o verişoară de departe, prin anii '70), iar pe de altă parte i-a dat iarăşi să trăiască iluzii deşarte. Pentru că apărând o serie de legi, între care cea cu nr. 189/2000, privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România cu începere de la 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 din motive etnice (ulterior modificată şi completată), văzând cum alţii cu mult mai puţine motive întemeiate decât el profită din plin, povăţuit şi de unul din ginerii săi, în primăvara lui 2007, **Vasile alui Ignatie** a scris şi a înaintat o cerere în acest sens către cei în drept, în speţă Comisia de aplicare a *Legii 189/2000* de pe lângă Casa Naţională de Pensii şi alte drepturi de asigurare socială, sucursala Olt. E drept că nu se considera un om sărac, pentru că a muncit întreaga lui viaţă indiferent în ce domeniu, de la chiriile făcute cu Suru în contul faimoşilor olari din Oboga şi până la a face pe mecanicul la Intreprinderea de Osii şi Boghiuri din Balş. Avea ceva bani şi ca veteran, dar a zis că viaţa lui a semănat mai mult ca a unui refugiat decât ca a unui oarecare, şi nu ar fi fost greu să i se recunoască această calitate:

…Vă aduc la cunoştinţă că m-am născut la data de mai sus (19 august 1922, n.n.) *în localitatea Oprişeni, care după terminarea războiului a fost anexată Republicii Ucraina din fosta URSS. Am fost încorporat în aprilie 1943 la Batalionul 4 Pionieri din Armata României, am participat la războiul antisovietic în prima parte, apoi, după ce România a întors armele împotriva Germaniei, am luptat până în noiembrie 1944, când m-am reîntors la unitatea militară din Craiova, unde mi-am continuat stagiul militar până în iulie 1946. Fiind ordonanţă la maiorul-doctor* ***Constantinescu****, acesta m-a sfătuit să nu mă mai întorc acasă pentru că din diverse surse s-a aflat că aceia care se întorseseră în localităţile care acum aparţineau de URSS au fost deportaţi în Siberia pentru că luptaseră împotriva armatei sovietice. Am rămas în România şi am lucrat la domnul* ***Constantinescu*** *la moşia din comuna Oboga, ca administrator. Am scris nenumărate scrisori părinţilor, dar nu am primit*

Українська Радянська Соціалістична Республіка

СВІДОЦТВО ПРО СМЕРТЬ
СВИДЕТЕЛЬСТВО О СМЕРТИ

ЯС № 062499

nici un răspuns. Menţionez că eram singurul copil, iar mama mea a şi decedat la puţin timp după terminarea războiului, văzând că nu a primit nici o veste de la mine a crezut că am murit pe front. După aproximativ 15 ani, când în comuna Oboga a venit un profesor de limba rusă, am reuşit să scriu adresa în limba rusă şi abia atunci a aflat şi tatăl meu că eu sunt în viaţă şi sunt în România. A lăsat totul acolo şi a venit, cu o ladă şi o bocceluţă, la mine la Oboga, unde eu îmi întemeiasem un cămin şi aveam trei copii. A trăit până în anul 1974 alături de noi. …Măcar pentru puţinele zile pe care le mai am de trăit şi care ar fi pentru mine o recompensă pentru suferinţa mea şi a părinţilor mei, solicit statului român să fiu asimilat cu refugiatul de război pentru a mă bucura şi eu de prevederile legii.

Evident, onor comisia a respins cererea întrucât **Vasile alui Ignatie** „nu a făcut dovada cu acte că ar fi fost refugiat" potrivit legii sus menţionate. **Vasile** a cerut, dar nu a insistat. Bine că i-a fost recunoscut statutul de veteran de război. Ştia că dacă ar fi trăit în Ucraina de azi, în Republica Moldova sau în Rusia, mai ales, nu i s-ar fi recunoscut nici acela. Copiii lui – băiatul, profesor de matematică, analist-programator, iar cele două fiice (una economist, cealaltă tehnician) – au, slavă Domnului, din ce trăi. Din punctul acesta el şi-a făcut datoria pe deplin. Bine că a mai apucat să-şi vadă locurile copilăriei, casa părintească şi satul său atât de dragi, ca oricărui alt român născut şi crescut la ţară. Că fusese o vreme când îşi luase gândurile şi de la ele. Ruşii i-au zis Dubivka, raionul Hliboka, regiunea Cernăuţi. Este situat cam la şapte kilometri de vama Siret. Iar dincolo, cam la 20 de kilometri spre interiorul Ucrainei, sunt legendarii Codri ai Cosminului, unde la 1497 **Ştefan cel Mare**, după cum se cunoaşte, a zdrobit cavalerii regelui polonez **Ioan Albert**. Pădurea încă mai era masivă acum câţiva ani... Iar oamenii locului încă vorbesc româneşte. Peisajul, ce să zic, l-am vizitat şi eu şi mi s-a părut impunător. Şi Oprişenii... Sat tipic românesc, cu căsuţe ca în Oltenia, văruite în verde şi albastru. Senzaţia a fost că românii noştri au dus-o mai bine sub ruşi atunci, în anii comunismului; era mai ieftină viaţa, mâncarea şi aurul erau la preţuri accesibile, atât că erau umiliţi de ruşi, obligaţi să înveţe ruseşte până şi la grădiniţă, nu aveau libertate de mişcare, nu puteau comenta... Sigur, cam asta era şi la noi, atunci! Acum, după revoluţie, este libertate, dar tot greu se vede frate cu frate.

Revenind la mobilul iniţierii acestui articol, gândindu-mă bine, dacă luăm partea plină a paharului, este cât se poate de clar că dincolo de indiferenţa funcţionarilor din România noastră vizavi de situaţia oarecum specială a socrului meu, nu mai spun de tatăl său, **Ignatie**, până la urmă, din tot zbuciumul lor în căutarea anumitor drepturi pe la autorităţi, au rămas doar acele autobiografii pe care au fost nevoiţi să le scrie din motive cât se poate de uşor deductibile. Fără ele, peste ani, copiii şi nepoţii mei nu ar mai fi ştiut mare lucru despre bunicii şi străbunicii lor. Crescuţi în inima Olteniei, nelipsiţi în nicio vacanţă de vară de la Oboga, ei au fost ferm convinşi că tatăl lor este oltean get-beget. Dincolo de acest aspect cu totul personal, este cât se poate de clar că dacă n-ar fi existat armata română, ca instituţie, noi nu am fi avut mai nimic, la partea documentară mă refer, de la străbunii noştri. Nici fotografii, nici livret militar, nici măcar povestiri de transmis copiilor. Cel mult am fi avut un certificat de deces, şi acela scris în ruseşte *(foto sus),* ca în cazul soţiei lui **Ignatie Rotaru**, cea dusă la ceruri prea devreme de dorul unicului ei fiu, pe care-l crezuse mort în război.

Războiul lupilor păduchioşi (2)

(fragment din romanul-document cu acelaşi titlu, aflat în lucru)

de Dan Gîju

...Peste nici o jumătate de ceas, după ce mă dumirisem cam ce şi cum cu misiunea mea pe acolo, luam informaţii suplimentare de la Wiegand, care-mi era, de acum, cum ar veni, un fel de înlocuitor la comandă. În plus, după Otata, era şi cel mai în vârstă şi, presupuneam eu, cel mai experimentat din *Alterkriegersman*-ii abandonaţi de Hitler pe acolo, la discreţia celovecilor. Desigur, atunci habar nu aveam despre acest amănunt. Abia la mulţi ani după război, citind studiile istoricilor mai avizaţi, în legătură cu acel război, am înţeles cât de cinic fuseserăm destinaţi sacrificiului suprem pe altarul zeului Marte. Momentan însă eram cât se poate de îndoctrinaţi despre aşa-zisul „război sfânt" noi, românii, iar nemţii şi mai şi, cu creierul ca şi spălat de gogoriţele lui Goebbels[1] în care, sincer să fiu, la ora aceea, nu găseam niciun motiv ca să nu cred şi eu.

Deci, Wiegand apăruse taman la ţanc, în vreme ce *Obergefreiter*-ul Leonte, cu ochii lipiţi de ocularele binoclului, mătura tranşeele de dincolo de sârma ghimpată, scăldându-se încă în cea mai inocentă incertitudine. Adică, dacă să ia sau nu vreo măsură radicală în ceea ce-i privea pe bolşevicii care, avea el în minte atunci, ţineau morţiş să-i pună pielea pe băţ. Însoţit de Zunder şi de Helman – acesta din urmă o figură extrem de simpatică, din zona Sudeţilor, cu fizionomie mai degrabă de fată; de altminteri, era şi foarte sfios, în ciuda faptului că arăta destul de voinic şi părea foarte sobru ca ţinută, nici nu ziceai că este blând ca un miel –, *Gefreiter*-ul Wiegand a dat să treacă pe la spatele meu, nu înainte de a-mi explica aşa, pentru orice eventualitate, ca să ştiu şi eu:

– Ei merg ca să-i schimbe pe cei din *Kommandeursbeobachtung-sstelle*[2]. Şi, sesizând că vreau să spun ceva, a adăugat imediat, crezând că am nevoie de vreo explicaţie în plus: aşa cum ţi-am precizat adineauri, ziua facem de serviciu câte doi, iar noaptea câte patru, adică doi cu doi...

– Am înţeles de când mi-ai spus prima oară, i-am zis, dar altceva mă interesează acum. L-am ţinut puţin în suspans, după care am adăugat ferm, lăsându-l fără replică, în vreme ce mi-am înşurubat privirea pe profilul soldatului Helman, care rămăsese ca la dentist, urmărind o cioară apărută de undeva, din lateral, în zbor planat exact pe deasupra câmpului de mine: Mi se pare că domnul soldat – nu-i reţinusem încă numele atunci, şi am arătat spre el întinzând bărbia – pare cam obosit... Or, cum eu am dormit toată noaptea, numai bine aş putea să-i ţin locul câteva ceasuri bune, poate până se-ntunecă. Ce părere ai?

Afişând o indiferenţă de circumstanţă, Wiegand a strâns din umeri:

– Faci cum crezi, tu eşti şeful!...

Peste alte câteva minute, eram în post, înarmat ca un partizan şi plin de ură până-n măduva oaselor. Ei, acum să vă văd, şobolanilor! Ca un făcut, însă, soarele se ridicase în cel mai înalt punct posibil pe cerul de un sidefiu dur, vag neutralizat cu albastru, dar nici picior de bolşevic în vârful cătărilor mele. Şi începuseră să mă usture ochii, iar în urechi îmi ţiuia o muzică dulce, de nai, îmbiindu-mă, parcă, la un pui de somn. Când brusc, exact ca atunci când pescuiam în Ochiul Dracului, lângă Ostrov, şi muşca vreun crăpcean, inima mi-a tresăltat cu putere, mai să-mi sară din piept. şi instinctiv, mâna mi s-a crispat pe ulucul carabinei.

Infanterişti din Wehrmacht, după luptă

Fototeca ProARME

La mai bine de şase sute de metri în faţă, aproape perpendicular pe direcţia mea de vedere, tocmai ieşise la interval o frumuseţe de guzgan, defilând cu paşi mărunţi şi repezi, deşi uşor încovoiat de la centură, spre adâncimea frontului. Avea în mâna stângă ditamai ţapina, cu un metru mai lungă decât el, din câte am putut aprecia la prima ochire, şi care îl cam incomoda clar, pentru că mai mult o târâia pe pământ, iar în cealaltă îi bălăngănea, ca agăţată într-un cârlig şi bătută de vântul călduţ, al stepei, ceva ce semăna a gamelă. Aha, mi-am zis când am fost sigur că gamelă este, se duce la marmită, ca să-şi ia tainul... Ceea ce este de presupus că va trebui să se şi întoarcă, aşa că nu e cazul să mă grăbesc.

Şi nu m-am grăbit. Asta cu atât mai mult, cu cât nici rusnacul, de parcă ar fi presimţit ce plocon cu iz de praf de puşcă i se pregăteşte dincoace, nu a catadicsit să scoată, din nou, nasul la vedere, decât după vreun sfert de ceas. Timp în care, deja, începuseră să mă cam încerce mustrările de conştiinţă că nu percutasem de cum îi reperasem moţul, fără atâtea introduceri inutile. Când numai ce mi-a apărut iar în vizor; era acelaşi, am constatat încântat, revenea la bază cu mantaua măturând pământul laolaltă cu patul ţapinei, dar mult mai atent cu gamela, pe care o ţinea cu ceva mai mare respect. Probabil că mai era cu cineva acolo, în gaura de unde ieşise prima dată, îşi pusese stomacul la cale şi acum îl aproviziona şi pe ăla. Sau cel mai probabil că o umpluse cu vodcă. Păi, în cazul acesta e cum nu se poate mai bine, mi-am însăilat planul la repezeală, două piese le am ca şi asigurate. Numai să fiu atent, să nu irosesc muniţia aiurea, ca începătorii.

Pe scurt, genul acela de şedinţă de

tragere îl trăisem de prea multe ori în poligon, ultima oară chiar la Bezier, cu o zi înainte de a porni către front, ca să mă mai încerce vreo emoţie. Şi cu toate acestea, o dată cu luarea-n cătare a ţintei, în timp ce acolo, în faţă, la şapte sute de metri, poate şapte sute şi douăzeci, bucăţica aceea de carne în ambalaj kaki se mişca uşor către dreapta-faţă, dincoace, la rădăcina liniei de miră, am simţit cum un tremur iniţial vag, apoi în crescendo, aidoma unui curent electric momentan suportabil, pune stăpânire pe mine, încercând să se scurgă dinspre trăgaciul armei, prin degetul meu arătător, prin vintre, apoi, şi prin bocanci, până-n miezul pământului.

de lemn acţionată mecanic. Ci cu altceva, de un milion de ori mai complicat. Cu ceva viu, cald, real şi, îndeosebi, imprevizibil. Ceva ce nu mai avusesem niciodată-n cătare. Şi instinctiv, am înţeles că s-ar putea să dau greş. şi unde? În ce condiţii? În faţa a mii de perechi de ochi care nu ştiau absolut nimic despre performanţele mele-n domeniu. Atunci mă vedeau prima oară. Şi m-am cutremurat dintr-o dată, cuprins de febra eşecului. Şi cutremurându-mă, cu respiraţia-n gât, mai să mă sufoc, am apăsat trăgaciul.

Un mic nor de praf acolo, în zare, abia sesizabil, un norişor de praf de puşcă la

3 martie 1941. Cei şapte... magnifici? S-ar putea spune şi aşa, dar, în realitate, sunt (mai bine-zis erau) şapte elevi din clasa a VII-a secundară a Liceului de Băieţi din Tulcea. De la stânga, începând cu ***rândul de jos***: **Vasile Udrea** (viitor ofiţer, cu studii militare în Germania), **Remus Cocu** (fiu de preot de origine macedoneană, fost legionar, ofiţer de antiaeriană); **Ioan Leonte** (protagonistul acestor pagini de roman, fost ofiţer de şcoală germană); ***rândul de sus***: **Virgil Mitan** (posibil regizor), **Zaharia Potârniche** (inginer şi poet, cel care ne-a oferit această fotografie), **Andrei Iancu** (economist) şi **Valentin Radu** (medic militar, şi el fost simpatizant legionar la vremea sa). Cel mai tragic personaj dintre ei toţi este **Remus Cocu**, cel care ţine în braţe cu atâta delicateţe căţeluşul alb, ca de pluş. Pokerist pătimaş, cu un dezvoltat simţ al umorului, ironist incurabil, absolvent al Şcolii militare de ofiţeri de antiaeriană, în 1944. La scurtă vreme după 23 august acelaşi an, avea să fie împuşcat de un subofiţer rus pe peronul gării Sinaia pentru simplu motiv că râdea. Suspicios, rusul, crezând că râde pe seama lui, s-a apropiat înjurând, i-a pus pistolul în tâmplă şi a apăsat pe trăgaci. Abia se despărţise de prietenul său, **Z. Potârniche**, cel care, de altfel, ne-a oferit şi informaţia. (Fototeca ***ProARME***)

Nu, nu era nicidecum milă! Şi nimic asemănător cu acest sentiment de care uitasem cu totul în clipa când înţelesesem cât de puţin valorezi în cumpăna morţii. Ci, mai degrabă, totul pornea de la simplul amănunt că de data asta, realizasem, nu am de-a face cu o bucată noi, dincoace, cu mirosul lui specific, uşor înţepător, dar extrem de plăcut oricărui soldat din universul acesta, şi cam asta a fost.

Nu, nu aş fi putut paria că l-am nimerit! Dar nici că am tras în pământ. Pentru că totul, acolo la ruşi, a încremenit dintr-o dată. Nici măcar o ripostă, cât de firavă, la derută, cum avea să se întâmple în atâtea şi atâtea alte cazuri ulterioare acestuia nu am trăit. Ceea ce atunci, în acele împrejurări, date fiind condiţiile de moment, a avut darul să-mi urce şi mai mult mercurul în barometrul urii. Şi nici un zeu nu s-a îndurat de mine în ziua aceea ca să-mi slăbească, măcar cu o singură gaură, chingile tensiunii. Eventual, să-mi mai trimită-n cătare vreo ţintă. Doar rafale răzleţe şi bubuituri înfundate, de artilerie, răzbăteau de undeva de departe, de-a dreapta şi de-a stânga frontului, dar mult prea departe de noi. Mult, mult prea departe, dar suficient de periculoase pentru unul ca mine ca să nu mă ţină-ncordat. Apusul soarelui, coborât ca o binecuvântare deasupra stepei, aproape dintr-o dată, ca la comandă, ce a reuşit să mă smulgă din incertitudine.

Şi pe măsură ce tranşeele inamice se estompau în ceaţa arămie a zilei, mi-am amintit că rostul meu acolo era cu totul şi cu totul altul. Şi că în chiar dimineaţa următoare, în zori, mai înainte ca ruşii să se dezmeticească, hotărâserăm, de comun acord cu *Gefreiter*-ul Wiegand şi cu Otata, ca să-l scoatem pe sărmanul Felsen – sau mai exact pe fostul *Obergefreiter* Felsen – din câmpul de mine şi să-l trimitem la pluton, să fie înmormântat ca un erou ce era, mai înainte de a-l năpădi viermii. Animat de o forţă lăuntrică dificil de explicat, într-un impuls de moment, le spusesem clar că de actul aceasta de supremă camaraderie mă ocup eu, personal, ajutat de unul dintre băieţi, desigur, pe care urma să-l numesc. Or, nici măcar nu apucasem să studiez ca lumea planul câmpului de mine, necum să mai fac o recunoaştere, fie şi de la distanţă, a terenului. şi pentru treaba aceasta mai aveam cel mult o jumătate de ceas până când noaptea, a cărei răsuflare răcoroasă deja-mi mângâia obrajii – izbitor de albi şi de fini comparativ cu ai celorlalţi –, nu ne îngropa definitiv sub mantia-i mătăsoasă, dar neagră.

---

[1] Dr. Paul Joseph Goebbels (1897-1945), politician german, colaborator de mare încredere al lui Hitler şi unul dintre experţii incontestabili în domeniul propagandei. Antisemit feroce. Din simplu jurnalist şi funcţionar bancar, va ajunge *Gauleiter* al Berlinului şi chiar Cancelar al celui de-Al Treilea Reich, deşi numai pentru o singură zi. S-a sinucis, împreună cu soţia sa, Magda, cu puţin înainte de a ajunge în situaţia să fie capturaţi de către sovietici, după ce, în prealabil, a dispus otrăvirea cu cianură a celor şase copii ai lor;

[2] Punct de observare, eventual şi de comandă. (n.a.)

Din cărţile primite la redacţie

de Bogdan Didescu

Emanoil Toma, ***Vin florile. Seceraţi-le!*** *Otopeni 1989. Roman de atitudine*, Editura *Premier*, Ploieşti, 2009, 246 p. Ziarist, poet şi romancier prahovean (între altele a publicat romanele *Lanţul invizibil*, în 2001, apoi *Oraşul cu umbre amare*, în trei ediţii, prima în 2002), **Emanoil Toma** revine cu mult entuziasm acum, la exact 20 de ani de la lovitura de stat din decembrie 1989, cu acest proiect în proză care porneşte de la ideea dilematică: „ucişi în revoluţie, cum susţin autorităţile, sau asasinaţi cu premeditare, cum cred părinţii şi supravieţuitorii?" Este vorba, desigur, de mult mediatizatul, dar în veci nelămuritul măcel din zorii zilei de 23 decembrie 1989, din zona Aeroportului Otopeni. Pe scurt, cartea este complexă, complicată, vast documentată, dar şi uşor dezlânată pe alocuri, „cărămizile" narative nu interşarjează chiar perfect, deşi o logică a aranjării lor există, aşa că per total, crâmpeiele de adevăruri, fragmentele de document, interviurile cu tot soiul de personaje, de la expreşedintele **Ion Iliescu** la sărmanii părinţi ai soldaţilor lichidaţi în capcana diversioniştilor din 1989, toate acestea şi multe altele fac bună casă, pentru cititorul cu experienţă, cu supoziţiile şi fecunda imaginaţie a redutabilului şi perseverentului jurnalist de investigaţie care pare a fi autorul. Altminteri, în ciuda pistei zadarnice pe care ne conduce firul narativ (zadarnică din perspectiva noastră), cartea este cât se poate de captivantă. Şi totuşi, o mare nedumerire m-a dominat din momentul când am citit ce anume l-a determinat pe autor să scrie cartea, mărturisire exprimată clar la pagina 204, anume anunţul din ***Ziua***/23 iulie 2008 în care *Asociaţia Naţională a Cadrelor Militare în Rezervă* [şi în Retragere, n.n.] *propune din nou Ministerului Apărării un proiect de lege privind amnistierea faptelor militarilor din timpul revoluţiei…* Şi autorul, cu vădită mânie tipică oricărui cetăţean onest şi sincer în conştiinţa lui, se explică: *Era pentru mine un avertisment, iar cartea mi-o doream să fie un SOS adresat lumii pentru ca vinovaţii din 1989 să nu fie amnistiaţi. Ei cer, practic, să li se şteargă mizeriile făcute la revoluţie. Să fie curaţi ca nou născuţii.* Apăi, dacă este aşa, adică dacă autorul crede că armata română poartă vina pentru ceea ce s-a petrecut în decembrie 1989, tare îmi este teamă că nu a înţeles fix nimic deşi a scris o carte de peste 200 de pagini. Ba mai mult, încurcă mai abitir lucrurile, făcând jocul… Marelui Tartor (nume de cod a cărui licenţă o revendic) care la ora de faţă probabil că îşi râde în barbă pentru că a aranjat lucrurile atât de bine atunci, în acel tenebros decembrie 1989, încât bieţii români, deşi au trecut, iată, două decenii, sunt la fel de învrăjbiţi ca întotdeauna. Învrăjbiţi şi orbi – cartea lui **Emanoil Toma** este încă o dovadă –, pentru că în loc să-şi vadă duşmanul dincolo de frontiere, îl caută de zor tot prin ogradă. În primul rând prin ograda lui. De sute de ani tot pe acolo îl caută şi nu l-a găsit nici acum. Oare, de ce? Poate ne spune scriitorul **Emanoil Toma** în următorul său roman. Cât despre ostaşii căzuţi la Otopeni, induşi în eroare sau nu, comandaţi de ofiţeri idioţi sau atraşi într-o cursă prea bine pusă şi lucrată pentru instruirea lor, ei au căzut la datorie şi merită recunoştinţa noastră veşnică. Aidoma tuturor eroilor neamului. În privinţa aceasta nu încape nici o speculaţie.

Ion Mărculescu, ***O iubesc enorm, Domnule Judecător*** *(Cartea a II-a din ciclul „Jurnalul de la Marcona"*, Editura *Paralele 45*, Piteşti, 2009, 256 p. Într-un stil vag persiflant, autoironic, **Ion**

Aurel Udeanu şi femeia sa, catedrală

de Marilena Georgescu

Femeia din capul fiecăruia (Editura *Brumar*, Timişoara, 2008) este cea de a doua apariţie beletristică semnată **Aurel Udeanu**. În anul 2005 îi apărea la aceeaşi editură volumul de proză *Când Dumnezeu se exilează în tine.* De astă dată, autorul propune o culegere de poeme erotice, inedite nu prin tema abordată, ci prin mijloacele întrebuinţate, prin stil şi prin deschidere. Este o carte provocatoare, care te cucereşte prin libertatea absolută a spiritului, prin bulversarea totală a senzaţiilor, o carte care te torturează şi te eliberează totodată, căci se adresează spiritului şi teluricului deopotrivă. Aparent, avem de-a face cu o poezie de dragoste pregnant carnală, o poezie de adoraţie a femeii văzută prin prisma sexualităţii sale. Trupul femeii este ridicat la rangul de catedrală de carne, în faţa căreia, închinându-i-se, bărbatul se simte vindecat de sine însuşi, dar şi livrat sieşi, coborât din starea sa neconştientizată de Dumnezeu, prin ea, dar şi cuceritorul oricărui paradis pierdut, alături de ea. Cu cât mai proastă - femeia - cu atât mai vrednică de adorat, căci în felul acesta permite Creatorului să se manifeste în ea nestingherit, declară autorul, fără să se întrebe ce-ar putea însemna ridicarea din sprânceană a eventualelor sale cititoare, care, însă, în cele din urmă îşi vor recunoaşte şi-şi vor accepta statutul şi mai ales forţa, aşa cum sunt ele susţinute în versurile poetului: *În fiecare clipă fiecare dintre noi/ Suntem tot ce a existat şi va exista în acest univers/ Dar se întâmplă că soseşte, vine aşa o mireasmă/ Dinspre grădina umblătoare numită femeie/ Care ne-aşteaptă oriunde sosim/ Ne ia de mână şi ne mută alternativ/ Din nefiinţa în fiinţa noastră/ Din fiinţa în nefiinţa noastră.* (....) Cu alte cuvinte, *o moarte ratată veşnic, fiecare scufundare în femeie,* dar şi *o moarte cucerită veşnic!*

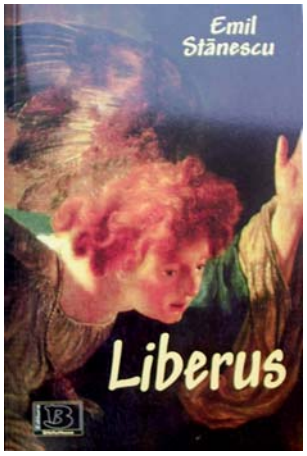

Mărculescu, autor cunoscut în plan naţional, continuă maratonul publicistic… marconez cu o nouă şarjă, a doua, de confesiuni şi dezvăluiri rupte din cotidian. În fond, este vorba despre suave bălmăjeli care, în funcţie de starea de moment a cititorului, fie îi descreţesc fruntea, fie au darul să-l enerveze, determinându-l în cel mai bun caz ca să amâne lectura. Una peste alta, naratorul are un umor aparte, asortat la o originalitate tipic dâmboviţeană, cu iz de ţuică veche „trasă" în ţoi dintr-un butoi de dud. Sau cam aşa ceva. Uneori însă, şi acum comentez ca militar, discursul acestui veritabil **Robinson Crusoe** de Marcona este puţin răsuflat şi anost, părerea mea, şi asta pentru simplul motiv că îşi forţează norocul pedalând – ca să se dea la modă, probabil – pe subiecte prea serioase pentru vremurile pe care le trăim ca să mai fie luate în băşcălie de noi înşine, ca români, subiecte cum ar fi Biserica şi, bineînţeles, Armata. Căci vizavi de ultima iată ce scrie negru pe alb, la pagina 199, jos, Robinsonul nostru: *…Apelul de seară, obligatoriu de altfel, se făcea pe un platou în faţa dormitoarelor. Lumina electrică era slabă. Fiind la grămadă şi sub impresia zilnicei iahnii de fasole mâncată la prânz, se găsea câte unul care să scape o băşină. Ofiţerul de serviciu se înfuria: care te rupi, mă? Aş! Era cineva prost să recunoască? Păi câte gropi ar fi trebuit el să sape a doua zi pentru că a împuţit gloria militară? Venea ofiţerul printre noi, încerca să-l depisteze pe făptaş după miros. Nu reuşea. Şi atunci făcea instrucţie disciplinară cu noi. Ne punea să ne culcăm pe pământul noroios: Drepţi! Culcat! Drepţi! Pas alergător! /…/ Degeaba! Rezultatul era că în rumoarea creată, tot se mai găsea câte unul care să scape câte-o bombă printre buci. Avea o vorbă ofiţerul acela: băi soldat, dacă te prind, te trimit o săptămână la sala de mese, ca să speli la farfurii până ţi-o creşte fasolea sub unghii. Era un ofiţer haios.* Întrebarea e, mai poţi să comentezi ceva după o asemenea şarjă? Sigur, aş putea spune că la aşa ofiţer, aşa trupă.

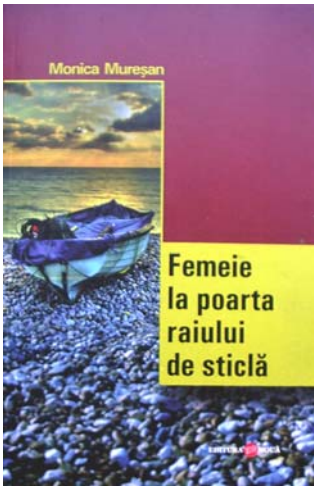

Sau… viceversa. Or, făcând legătura cu efectiv dramatica lucrare a lui **Emanoil Toma**, prezentată imediat mai sus, am putea concluziona că tocmai din această cauză s-a întâmplat ce s-a întâmplat în decembrie 1989 în România, pentru că iată cu ce fel de trageri se ocupau militarii noştri din vremea aceea. Una peste alta însă problema este cât se poate de serioasă, ca să nu spun gravă. Dar asta e! Probabil că dacă ar fi avut „şansa" ca să-şi efectueze stagiul militar în vremea celui de-Al Doilea Război Mondial, nu încape vorbă că scriitorul **Ion Mărculescu** ar fi tratat la fel de plastic mediul cazon, dar sigur ar fi descris cu aceeaşi neîntrecută savoare o cu totul altfel de… tragere. Eventual un atac declanşat în zori asupra cazematelor bolşevice de dincolo de Nistru. Evident, întreaga scenă asortată cu portretul de rigoare al ofiţerului-comandant care, probabil de spaima morţii, în loc să ia poziţie în faţa plutonului, ca să dea exemplu, ar fi rămas pitulat în şanţul-adăpost. Deşi… şi aici cam am dubii, pentru că nenorociţii aceia de **Bacalbaşa**, **Brăescu**, nu mai spun de **Jaroslav Hašek** sau de **Sven Hassel**, au cam epuizat tot ce-au prins în materie de… În fine, în materie de.

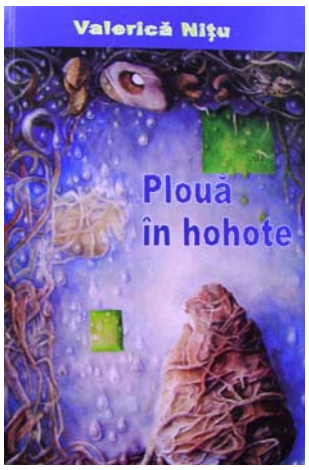
Emil Stănescu, ***Liberus. Centurionul***, Editura *Bibliotheca*, Târgovişte, 2008, 146 p. Volum bicefal, interesant de răsfoit şi incitant, care te duce cu gândul la vremurile eroice de demult, la glorioşii legionari romani, dar, totodată, şi la trubadurii Evului Mediu. Rod al fanteziei mereu capabilă de surprize plăcute, tipică, aş zice, pentru arhitectul care este în viaţa cea de toate zilele **Emil Stănescu**, placheta sa în dublu format pare să degajeze mai degrabă linişte interioară decât forţă lirică. Mesajul ei însă este mai presus de orice dubiu: *…să redeştept, asta mi-e voia,/ inimile adormite ale românităţii,/care şi-au uitat tezaurul/ şi picotesc/ amorţite în somn sinucigaş!/ căci eu/ sunt/ atât:/ act pur al fiinţei,/ cel destinat să ridice corpul Poeticului,/al latinătăţii străvechi,/în conştiinţe,/aşa cum în vreme a făcut-o/ Magistrul trăitor în Lemberg/ însă fără nici un ecou/ printre contemporani,/ dar rupând, chiar acum, cu mine,/ zăgazurile tăcerii,/ cu enormul său potenţial!* (pag. 37);

Monica Mureşan, ***Femeie la poarta raiului de sticlă***. *Poem dramatizat*, Editura *Nouă*, Bucureşti, 2005, 60 p., prefaţă de **Aureliu Goci**. *Am plecat/ lăsând lucrurile să rămână aşa.// Mi-am luat rămas-bun/ de la imaginea transparentă,/ mi-am spus că e în siguranţă,/ atât de înaltă e această protecţie;/ îi simţeam deja efectul… //Nimeni nu a deschis Poarta Raiului/ cu şperaclul*. Este, într-un fel, a XXXIII-a şi ultima poezie din această plachetă apărută acum ceva ani, dar sosită abia luna trecută în redacţia noastră. Ultima, dar nu şi cea mai frumoasă. Pentru că o alta mi-a atras cu deosebire atenţia: *…Am sunat la uşă.// M-a luat în braţe/ şoptindu-mi/ că sunt cel mai frumos cadou/ pe care i l-a dat viaţa.// Pe când mă topeam/ am mai apucat/ să-i urez:/ La mulţi ani, Moartea mea!* (finalul poemului II) Ce să mai spunem despre poemele **Monicăi Mureşan**? Că radiază o graţie specială, cu iz de femeie matură, care pare să fi pierdut multe în viaţă, dar că încă mai joacă? Oricum, per ansamblu, cartea ei este o mică bijuterie lirică. Bijuterie de argint.

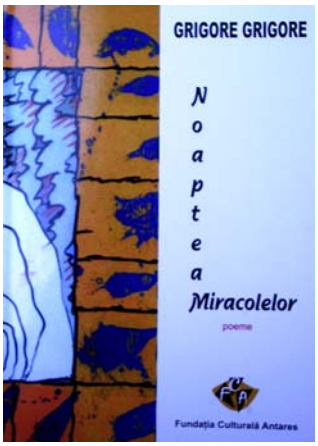

Valerică Niţu, ***Plouă în hohote***, proză scurtă, Editura *Bibliotheca*, Târgovişte, 2009, 124 p. La aceeaşi editură, în acelaşi timp şi beneficiind de aceeaşi patină grafică, marca

Mihai Şerbănescu, jurnalistul **Valerică Niţu**, cunoscutul patron al săptămânalului ***Impact***, din fosta Cetate de Scaun, a mai publicat placheta de versuri ***Polen de gând albastru***, pe care doar o semnalăm, în rest concentrându-ne focul pe volumul de proză care, de la prima vedere, pare mult mai reuşit. Prefaţat de **George Coandă**, care îl consideră pe autor un „persuasiv cronicar al Clipei", volumul lui **Valerică Niţu** adună o suită de fragmente memorialistice, confesive, scurte fulguraţii cu tentă descriptiv-filosofică, o filozofie ce-i drept naivă şi cam de suprafaţă, pe alocuri tipică bărbatului cu simţul echilibrului lovit în plin de o nouă iubire, dar între timp intrat în convalescenţă; una peste alta însă plăcute acrobaţii pe… patru roţi derulate cu tact pe Transfăgărăşanul vieţii de provincial rasat care are mai mereu câte ceva de spus. Şi **Vali Niţu** o spune cu degajata siguranţă a unui profesionist al condeiului, făcând până şi din cea mai neînsemnată idee un regal spiritual, uşor sentimental, dar cu atât mai veridic: *Nimic nu se va schimba şi anii vor trece până când ei, bărbaţii şi femeile, vor dispărea fizic. Va rămâne în urmă o lume sacrificată, nişte suflete mutilate de ororile comunismului , de indiferenţa tranziţiei şi de întrebarea: De ce au uitat oamenii să mai fie oameni?* (Zestrea uitării);

Grigore Grigore, ***Noaptea miracolelor***, poeme, Fundaţia Culturală Antares, 88 p. Un jongleor al cuvintelor, un veşnic inspirat, gata oricând să lanseze din arc o metaforă, aceasta este **Grigore Grigore**, bardul cel mai prolific, la ora de faţă, de sub Turnul Chindiei. Unele, ce-i drept cam simpluţe, cele mai multe realmente profunde, poemele sale curg atât de firesc şi într-o formă inconfundabilă încât îţi lasă impresia că sunt semănate din mers, în drumul poetului către randevuul cu muza: *Şi mă-ntreb dacă e timpul/ să aştept sau să întorc anotimpul/ pe partea necitită/ pe partea nevopsită/ pe partea fotografiei/ dacă tot am răbdarea/ să număr anotimpurile/ de ce nu ţi-aş săruta mâna / în semn de salut/ ca un început/ scăldându-ţi în privirile mele/ privirile?/ncu toate umbrele/ cu toate sclipirile*. (şi mă-ntreb dacă e timpul);

Mihai Stan, ***Confreria. Convorbiri şi confesiuni***, Editura *Bibliotheca*, Târgovişte, 2009, 386 p. Promisă de ceva vreme, cartea de interviuri a lui **Mihail Stan** a confirmat pe deplin aşteptările, fiind, cel puţin până la ora de faţă, cel mai important eveniment editorial, al anului în curs, din Târgovişte. În ordine, sunt aduşi la acelaşi numitor comun în paginile acestui volum extrem de prezentabil din punct de vedere grafic, dar şi cât se poate de interesant pentru o eventuală istorie a literaturii regionale, parţial naţionale, nu mai puţin de 34 de scriitori din întregul areal românesc, deci inclusiv de peste Prut: **George Anca**, **Petre Gheorghe Bârlea**, **Corin Bianu**, **Gheorghe Buluţă**, **Mihai Cimpoi**, **Barbu Cioculescu**, **George Coandă**, **Marin Petre Constantin**, **Mircea Constantinescu**, **Sultana Craia**, **Tudor Cristea**, **Nicolae Dabija**, **Gheorghe Duţă-Micloşanu**, **Iulian Filip**, **Ion Gavrilă**, **Alexandru George**, **Dan Gîju**, **Liviu Grăsoiu**, **Grigore Grigore**, **Daniela Olguţa Iordache**, **Ion Mărculescu**, **Nicolae Neagu** (între timp trecut la cele veşnice, ca şi **Gheorghe Duţă-Micloşanu**, de altfel), **Victor Negulescu**, **Victor Petrescu**, **Corneliu Popescu**, **Florentin Popescu**, **Mihai Gabriel Popescu**, **Nicolae Scurtu**, **Mircea Horia Simionescu**, **Emil Stănescu**, **Florea Turiac**, **Ianoş Ţurcanu**, **George Toma Veseliu** şi **Henri Zalis**. Cum spuneam, 34 de scriitori, deci cel puţin 34 de idei, de poveşti, de destine. Toate într-o singură şi memorabilă, ne place să credem, carte. Apărută graţie ideii şi, mai ales, buzunarului încă generos al inimosului **Mihai Stan**, preşedintele SST, intervievat cu totul şi cu totul întâmplător, la rândul său, chiar în primele pagini ale ediţiei de faţă a revistei noastre.

Stella Dobrogeanu Perdix, ***Insomnii. Lacrimi şi stele***, Editura *Dominor*, Bucureşti, 2009, prefaţă de **Dan Gîju**, 164 p. Cizelate sau cizelabile, forţate sau inspirate din prima, versurile **Stellei Perdix** cad aidoma secundelor unui ceas de perete cu clopot, obligându-te din când în când, la răstimpuri, să meditezi adânc sau cel puţin să ridici din sprânceană: *Ai germinat/ pe Câmpul Elizee/ sămânţă/ blestemată –/ hibrid./ Şi vrei,/ o, Nemurire,/ Colos/ în carne vie/ şi Cosmos/ al durerii –/…/ De te trezeşti –/ la poarta ta –/ în hohot/ râde Moartea*. (În hohot…)

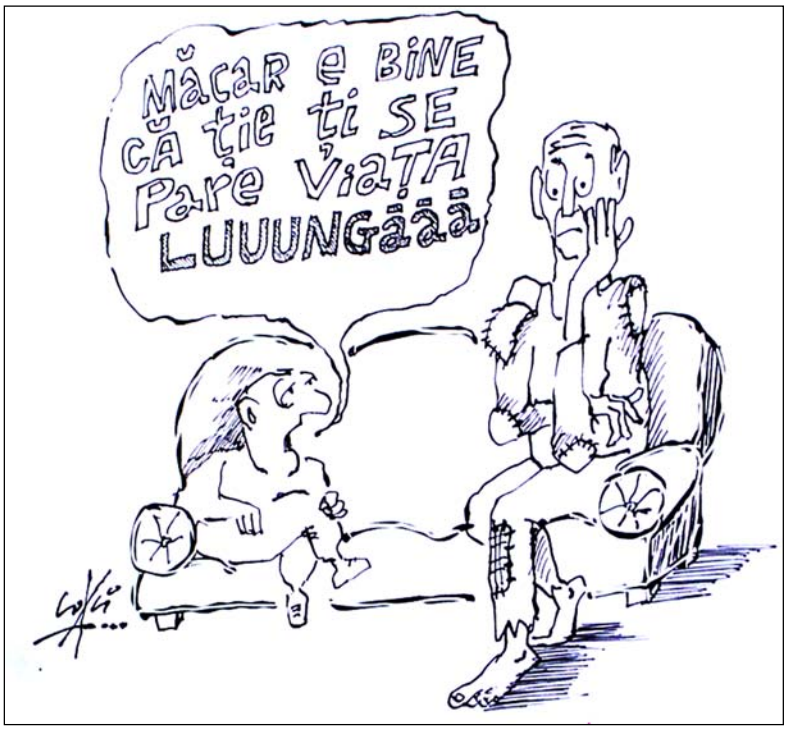
Nu am de gând să dau verdicte. Cu atât mai mult să-i ridic poetei dobrogene o statuie dintr-un material mai „dur" decât plumbul – sau granitul? – versurilor ei din prezenta plachetă. Chiar dacă, apărând spre crepusculul vieţii, ar putea reprezenta un fel de încununare a operei, atâta câtă este. Spun doar că **Stella Perdix** este un caz. În mod cert nu singular. Şi, în mod cert, interesant. Cel puţin eu, unul, obişnuit în ultima vreme cu rateurile literare (şi nu numai!) ale generaţiei postcomuniste, aşa consider. Ce-i drept, nu ştiu cum scria distinsa autoare acum 70 de ani, când a publicat prima oară în *Universul copiilor*. Important şi oarecum frapant este că azi, încă, pana ei mai vibrează. Şi emoţionează. În ciuda tonului mult prea pesimist, uneori, ca în ceasul socotelii supreme: *Din zidul Catedralei/ ce vrei să ceri?/…/ E prea târziu –/ adună-ţi norii negri/ din tine/ şi numără-i…* (Plânsul amăgirii)

Octavian Covaci (n. 13 februarie 1941, Tecuci), cantemirist (1959), ofiţer topogeodez (promoţia 1962), azi colonel în rezervă, absolvent al fostului IATC (1974), scenarist, operator imagine şi regizor în Studioul de Arte Plastice al Armatei (1969-1996). A realizat 118 filme de scurt metraj şi 230 de reportaje pentru arhiva armatei. Mai are în palmares peste 3000 de desene (umor grafic) publicate, peste 330 de participări la saloane ale genului, 52 de premii (inclusiv cele din cinematografie) interne şi internaţionale, cel mai important fiind locul I şi medalia de aur a cotidianului ***Yomiuri Shimbun*** (Tokyo, 1980). Autodidact declarat în domeniul artei grafice, **Octavian Covaci** a debutat în noiembrie 1962, în revista ***Sport***. Original şi expresiv, cu o imaginaţie de invidiat, este unul dintre foarte puţinii artişti plastici de formaţie militară, de la noi, capabil să se dueleze cu succes în orice concurs de umor grafic de pe mapamond. (**D. G.**)

Primăria din Târgovişte, 8 iulie 1989. Au trecut de atunci exact 20 de ani. Recunoaşteţi protagoniştii?

Fototeca ProRATE

Prizonieri români într-unul din lagărele germane ale Primului Război Mondial
(Colecţia Gh. Cojocea)

Fototeca ProRATE